

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 27. lokakuuta 2021
(OR. en)

13290/21

WTO 247

SAATE

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	27. lokakuuta 2021
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2021) 654 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2021) 654 final.

Liite: COM(2021) 654 final

Bryssel 27.10.2021
COM(2021) 654 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta

{SWD(2021) 297 final}

SISÄLLYSLUETTELO

I.	Johdanto.....	2
II.	EU:n kauppasopimusten tarjoamien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen.....	8
II.1	Kauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa – keskeinen kehitys vuonna 2020.....	8
II.2	EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanon edistäminen: esimerkkejä neljältä alueelta (Aasia, Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikka, EU:n naapurimaat ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot) 13	
III.	Pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen kauppasopimusten hyödyntämisessä	24
IV.	Esteiden poistaminen ja ratkaisujen löytäminen	30
IV.1	Kaupan esteiden ja niiden poistamisen tilanne haasteellisena vuonna	30
IV.2	Valitusten tekemisen helpottaminen: keskitetty asiointipiste.....	38
V.	Kauppasopimusten kahden- ja monenvälinen täytäntöönpano: riitojenratkaisu	39
V.1	Riitojenratkaisun käyttö	39
V.2	Välimiesten sekä kaupan ja kestävä kehityksen asiantuntijoiden luettelojen uusiminen..	42
V.3	Riidanratkaisun esteiden poistaminen	42

Vuosikertomus 2021 täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta

I. Johdanto

Tämä on komission ensimmäinen yhteenvedokertomus täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskevista toimista kaupan alalla. Se on jatkoa sille, että komissio nimitti 24. heinäkuuta 2020 ensimmäisen **kauppasopimusten valvojan**, joka valvoo ja ohjaa EU:n kauppasopimusten ja -järjestelyjen tehokasta täytäntöönpanoa ja noudattamista ja jonka nimenomaisena tehtävänä on raportoida Euroopan parlamentille sekä neuvostolle ja kansalaisille. Tämä vuosittain julkaistava kertomus on tärkein väline tässä työssä.

Puheenjohtaja von der Leyenin komission ajama siirtymä kohti kauppasopimusten **entistä tehokkaampaa täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa** johtuu kahdesta keskeisestä tekijästä: Ensinnäkin kymmenen vuoden intensiivisten, menestyksikkäiden neuvottelujen jälkeen, joilla on laajennettu EU:n etuuskohtelukauppaa koskevien sopimusten verkostoa, EU:n on keskityttävä entistä enemmän sopimusten täysimääräiseen ja tehokkaaseen täytäntöönpanoon. Toiseksi maailmanlaajuinen kauppapolitiikan toimintaympäristö on muuttunut hyvin merkittävästi viime vuosina ja siinä on ilmennyt uusia haasteita. Niitä ovat muun muassa rakenteellinen epätasapaino, tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja markkinoille pääsyä koskevat kysymykset sekä EU:n kauppakumppaneiden harjoittama perusteettomien rajoittavien yksipuolisten toimenpiteiden tai jopa taloudellisen pakottamisen poliittinen käyttö. EU:n on puututtava näihin kaikkiin haasteisiin päättäväisemmin.

Kertomuksen rakenne

Kertomus kattaa **neljä täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan painopistealuetta**:

1. EU:n kauppasopimusten tarjoamien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen (II jakso)
2. pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen kauppasopimusten hyödyntämisessä (III jakso)
3. esteiden poistaminen ja ratkaisujen löytäminen (IV jakso)
4. kauppasopimusten kahden- ja monenvälinen täytäntöönpano: riitojenratkaisu (V jakso).

Kertomuksessa esitetään taloudellisesti merkittävimpien EU:n kauppasopimusten sekä sellaisten toimien vaikutukset, joita komissio on toteuttanut kaupan ja investointien esteiden poistamiseksi kolmansien maiden markkinoilta. Sillä kootaan yhdeksi kertomukseksi aiempi vuosittainen kertomus EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanosta¹ ja siihen liittyvä komission yksiköiden valmisteluasiakirja sekä aiempi kaupan ja investointien esteitä koskeva

¹ Ensimmäinen kertomus julkaistiin vuonna 2017; neljäs ja viimeinen kertomus: COM(2020) 705, 12.11.2020, saatavilla osoitteessa [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)705&lang=fi](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)705&lang=fi)

vuosittainen kertomus². Kertomus sisältää tietoja toimista, joita komissio on toteuttanut yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa markkinoillepääsystrategian mukaisesti parantaakseen markkinoille pääsyä ja auttaakseen pk-yrityksiä hyödyntämään EU:n kauppasopimuksia parhaalla mahdollisella tavalla. Kertomuksessa myös tehdään selkoa siitä, miten komissio tekee yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Kertomuksessa raportoidaan myös kauppasopimusten noudattamisen valvontatoimista, joita komissio on toteuttanut Maailman kauppajärjestön (WTO) riitojenratkaisumekanismien puitteissa, kahdenvälisissä kauppasopimuksissa ja kaupan esteistä annetun EU:n asetuksen mukaisesti³. Lisäksi kertomuksessa esitetään tilastotietoja kaupasta ja investoinneista EU:n 37 tärkeimmän kauppasopimuksen osalta vuodelta 2020 (tavarat) ja vuodelta 2019 (palvelut), ja se kattaa merkittävän kehityksen vuoden 2021 toisen neljänneksen loppuun asti.

Koska EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa- ja yhteistyösopimus tuli voimaan vasta 1. toukokuuta 2021 (sitä alettiin soveltaa väliaikaisesti 1. tammikuuta), sitä käsitellään vuoden 2022 kertomuksessa.

Liitteenä oleva **komission yksiköiden valmisteluasiakirja**⁴ sisältää lisätietoja, joilla täydennetään kertomuksen II.2 jaksoa niiden 37 merkittävän EU:n kauppasopimuksen osalta, joita sovellettiin huomattavan pitkän ajan vuonna 2020. Komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa on myös tietoja, jotka täydentävät kertomuksen IV.1 jaksoa, muun muassa luettelo rekisteröidyistä uusista esteistä sekä vuonna 2020 kokonaan tai osittain poistetuista esteistä.

Alat, joista raportoidaan erikseen (yksipuoliset välineet)

Komissio raportoi erikseen seuraavista täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan aloista:

1. **Kaupan suojakeinojen** käyttö EU:n teollisuudelle haitallisen polkumyynti- tai tuetun tuonnin yhteydessä sekä toimet, joilla torjutaan väärennettyjä tavaroita tai muita EU:n yritysten teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksia ulkomailla, kuuluvat vuosittaisen *kaupan suojatoimia koskevan kertomuksen*⁵ ja komission joka toinen vuosi vuorotellen julkaisemien *teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan kertomuksen*⁶ sekä *väärennösten ja piratismien seurantalistan*⁷ piiriin.

² Ensimmäinen kertomus julkaistiin vuonna 2010; kymmenes ja viimeinen kertomus: COM(2020) 236, 15.6.2020, saatavilla osoitteessa [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2020\)236&lang=fi](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2020)236&lang=fi)

³ Asetus (EU) 2015/1843 unionin menettelyistä yhteisessä kauppapolitiikassa kansainvälisen kaupan säännöissä unionille annettujen, erityisesti Maailman kauppajärjestössä (WTO) käyttöön otettujen oikeuksien käyttämisen varmistamiseksi (kodifikaatio) (EUVL L 272, 16.10.2015, s. 1–13).

⁴ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

⁵ Komission 39. vuosikertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle polkumyynnin ja tukien vastaisista EU:n toimista ja suojatoimenpiteistä sekä kolmansien maiden käyttämistä EU:hun kohdistuvista kaupan suojatoimista vuonna 2020; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0496&qid=1631697774791>

⁶ Report on the protection and enforcement of IPR in third countries, 27.4.2021; https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf

⁷ Komission väärennösten ja piratismien seurantalista; komission yksiköiden valmisteluasiakirja SWD(2020) 360 final, 14.12.2020; https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/december/tradoc_159183.pdf

2. Komission toteuttamaa **vienti- ja investointivalvontapolitiikan välineiden**, erityisesti *kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa* koskevan EU:n asetuksen⁸ ja *EU:n suorien ulkomaisten investointien seurantamekanismin*⁹, käyttöä selostetaan kertomuksissa, jotka on tarkoitettu julkaista marraskuun 2021 puolivälissä ja joissa esitetään ensimmäistä kertaa yksityiskohtainen yleiskatsaus EU:n strategisesta investointi- ja vientivalvonnasta. Vientivalvonnasta on raportoitu vuodesta 2013 lähtien vapaaehtoisesti. Uuden vientivalvontaa koskevan asetuksen mukaan vuosittainen raportointi on nyt pakollista ja siihen sovelletaan avoimuutta koskevia vaatimuksia.
3. Lisäksi EU:n yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP-järjestelmän) mukaista toimintaa ja valvonta- ja täytäntöönpanotoimia käsitellään erillisessä kertomuksessa, joka annetaan joka toinen tai kolmas vuosi. Komissio hyväksyi 22. syyskuuta 2021 ehdotuksensa uudeksi GSP-asetukseksi¹⁰, jota sovelletaan 1. tammikuuta 2024 alkaen.

Vuonna 2020 käyttöön otetut uudet välineet

Tehokkaan täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan asettaminen etusijalle sai aikaan myös sen, että komissio otti vuoden 2020 jälkipuoliskolla käyttöön **suoraan sidosryhmäyhteisöille suunnattuja uusia välineitä**, jotta nämä yhteisöt voisivat osallistua komission toimiin ja tehostaa niitä tällä alalla.

- ✓ Komissio käynnisti lokakuussa 2020 sidosryhmien ja Euroopan parlamentin nimenomaisten pyyntöjen johdosta uuden ”**Access to Markets**” -portaalin (A2M)¹¹, joka tarjoaa useilla kielillä helposti saatavilla olevaa tietoa siitä, miten EU:n kauppasopimukset toimivat käytännössä. Portaalissa on myös erityisiä toimintoja, joiden avulla käyttäjät voivat siirtyä sopimusten monimutkaisempiin ominaisuuksiin. A2M-portaalissa on erityisiä työkaluja, jotka auttavat kansalaisia ja kaikenkokoisia yrityksiä hyödyntämään EU:n kauppasopimuksia mahdollisimman tehokkaasti (esimerkiksi alkuperäsääntöjen itsearviointiväline ROSA). Tavoitteena on helpottaa edelleen yritysten pääsyä kolmansien maiden markkinoille.

⁸ Asetus (EU) 2021/821, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta (uudelleenlaadittu), EUVL L 206, 11.6.2021, s. 1 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0821>) (aiempi neuvoston asetus (EY) N:o 428/2009, annettu 5 päivänä toukokuuta 2009, kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta (EUVL L 134, 29.5.2009, s. 1 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2009.134.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2009%3A134%3ATOC))).

⁹ Asetus (EU) 2019/452 unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettujen puitteiden perustamisesta (EUVL L 79I, 7.8.2018, s. 1–14).

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0579&qid=1633679261690>

¹¹ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/fi/home>

- ✓ Komissio perusti marraskuussa 2020 kauppapolitiikan pääosastoon **keskitetyn asiointipisteen**¹². Siihen sisältyy valitusmekanismi, jonka avulla EU:hun sijoittautuneet sidosryhmät voivat tehdä valituksia siitä, että kolmannet maat eivät mahdollisesti noudata kansainvälisiä kauppasitoumuksiaan EU:hun nähden. Keskitetty asiointipiste käsittelee markkinoille pääsyyn, kauppaan ja kestäväan kehitykseen sekä GSP-järjestelmään liittyviä valituksia yhdenveroisina. Tämä uusi työkalu on käytettävissä A2M-portaalin kautta. Toimintaohjeissa¹³ käydään vaiheittain läpi ne tiedot, jotka valituksen tekemiseksi on toimitettava. Näitä ohjeita on päivitetty ensimmäisinä toimintakuukausina saatujen kokemusten perusteella, jotta valitusten tekeminen olisi selkeämpää ja paremmin tuettua. A2M-portaalin ja keskitetyn asiointipisteen kattavuutta ja toimivuutta parannetaan edelleen seuraavien 12 kuukauden aikana sidosryhmien jatkuvan palautteen perusteella.

Tämä sidosryhmien suoraan käytettävissä olevien uusien välineiden käyttöönotto täydentää täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskevia toimia, jotka komission yksiköt aloittavat **oma-aloitteisesti** eli komission oman hallinnollisen toimivallan puitteissa.

Kertomuksessa tarkastellaan, miten nämä parannukset kokonaisuutena ovat johtaneet konkreettisiin tuloksiin, jotka johtuvat seuraavista seikoista:

- EU:n kauppasopimuksilla perustettuja **institutionaalisia rakenteita** (erityisesti EU:n etuuskohtelukauppaa koskevien sopimusten komiteoiden ja alakomiteoiden verkkoa) **hyödynnetään järjestelmällisemmin**, jotta varmistetaan sitoumusten tehokas täytäntöönpano kolmansissa maissa ja markkinoillepääsyn esteiden ratkaiseminen.
- Kaupan esteiden ehkäisemiseksi ja poistamiseksi aktiivisesti **hyödynnetään markkinoillepääsyä koskevan kumppanuuden ”ekosysteemiä”**, johon kuuluvat komissio, jäsenvaltiot ja EU:n sidosryhmiä edustavat elimet sekä Brysselissä että kolmansissa maissa (valjastamalla EU:n edustustojen ja jäsenvaltioiden suurlähetystöjen verkosto komission käyttöön), jotta voidaan puuttua noudattamatta jättämisen ongelmiin kolmansissa maissa.
- WTO:n ja kahdenvälisen kauppasopimusten **riitojenratkaisumekanismeja on käytetty** erittäin aktiivisesti. EU on nyt käynnistänyt neljä tällaista toimea ja voittanut kaksi tällaista riitaa vuonna 2020 ja vuoden 2021 alussa Ukrainaa ja Etelä-Koreaa vastaan. Lisäksi kaksi kaupan esteistä annetun asetuksen mukaista tutkimusta on saatettu päätökseen.
- **Kansalaisyhteiskunnan edustajia hyödynnetään** edelleen EU:n kauppasopimusten ja -järjestelyjen sekä erityisesti niissä tehtyjen kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien sitoumusten täytäntöönpanossa muun muassa sisäisten neuvoo-antavien ryhmien ja kansalaisyhteiskunnan foorumien ja niiden toiminnalle annetun tuen avulla sekä kumppanuuksilla kansainvälisten järjestöjen, kuten ILO:n, kanssa.

¹² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_20_2134

¹³ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/november/tradoc_159074.pdf

Vuosina 2020 ja 2021 käyttöön otetut uudet säädökset

Kauppasopimusten valvonnan alalla laajassa merkityksessä EU on tammikuun 2020 jälkeen **vahvistanut noudattamisen valvontaan liittyviä oikeudellisia välineitään**.

Lokakuun 11. päivänä 2020 tuli voimaan **ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta koskeva EU:n asetus**, joka käynnisti yhteistyömekanismin¹⁴. EU:n muutettu **kauppasopimusten valvontaa koskeva asetus**¹⁵ tuli voimaan 12. helmikuuta 2021. Se auttoi poistamaan EU:n riitojenratkaisukehysten mahdollisen lamaannuksen ja laajentamaan kauppakiistan vuoksi toteutettavien korjaavien toimenpiteiden soveltamisalaa. Muutettu **EU:n vientivalvontaa koskeva asetus**¹⁶ tuli voimaan 9. syyskuuta 2021.

Välineistön täydentäminen

Komissio jatkaa myös **useiden muiden tärkeiden lainsäädännöllisten ja muiden välineiden kehittämistä** välineistön täydentämiseksi. Näillä välineillä varmistetaan, että EU:lla on paremmat valmiudet vastata kansainvälisen kaupan haasteisiin sekä erityisesti 1) keinot valvoa kauppasopimusten mukaisten sitoumusten noudattamista (täytäntöönpanoasetus ja välimiesmenettelyä koskeva väliaikaisjärjestely), 2) autonominen lainsäädäntö tai autonomiset välineet, joilla varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset perinteisillä kaupan ja investointien aloilla (esimerkiksi ulkomaisia tukia koskeva väline, kansainvälisten julkisten hankintojen välineen mahdollinen hyväksyminen), 3) autonominen lainsäädäntö tai autonomiset välineet, joilla varmistetaan EU:n taloudellisten etujen suojeleminen lähinnä turvallisuuteen liittyvillä talouden aloilla (esimerkiksi ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta, vientivalvonta, pakottamisen vastainen väline) ja 4) välineet, joilla tuetaan EU:n vihreitä ja kestäväpohjaisia tavoitteita.

Seuraavat ovat konkreettisia käynnissä olevia aloitteita:

- **kansainvälisten julkisten hankintojen välinettä koskeva komission ehdotus**, jonka edistyminen neuvostossa¹⁷ mahdollistaa sen saattamisen päätökseen lähikuukausina
- komission ehdotus uudeksi oikeudelliseksi välineeksi¹⁸, jolla puututaan **ulkomaisten tukien aiheuttamiin vääristymiin** sisämarkkinoilla
- tuleva komission ehdotus uudeksi oikeudelliseksi välineeksi, jolla torjutaan kolmansien maiden harjoittamaa **taloudellista pakottamista**

¹⁴ Ks. alaviite 9.

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/167, annettu 10 päivänä helmikuuta 2021, unionin oikeuksien harjoittamisesta kansainvälisten kauppasääntöjen soveltamista ja täytäntöönpanoa varten annetun asetuksen (EU) N:o 654/2014 muuttamisesta (*EUVL L 49, 12.2.2021, s. 1–5*).

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:206:FULL&from=EN>

¹⁷ Neuvosto sopi 2. kesäkuuta 2021 valtuutuksesta neuvotella parlamentin kanssa kansainvälisten julkisten hankintojen välineestä; ks. <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9175-2021-INIT/en/pdf>

¹⁸ Ehdotus asetukseksi sisämarkkinoita vääristävistä ulkomaisista tuista, 5.5.2021; COM(2021) 223 final; ks. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021PC0223&qid=1632386679326&from=FI>

- tuleva komission ehdotus uusiksi oikeudellisiksi välineiksi, jotka koskevat **pakollista asianmukaista huolellisuutta ja metsäkatoa**
- kesällä 2021 käynnistetty **kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan 15-kohtaisen toimintasuunnitelman uudelleentarkastelu**¹⁹.

Perinteisten kauppapoliittisten välineiden (polkumyynnin vastaiset toimet, tukien tasoittaminen) jatkuvan, sääntöihin perustuvan ja oikeasuhteisen käytön lisäksi nämä tehostetut välineet sekä komission uusi keskittyminen noudattamisen valvontaan takaavat politiikan jatkuvuuden.

Kun komissio kehittää edelleen uusia, parempia työkaluja ja välineitä, joilla voidaan vastata täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan moninaisiin haasteisiin, yhteistyö jäsenvaltioiden ja sidosryhmien (yritykset, kaupanedistämisyjärjestöt, työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunnan ryhmät, kansalaisjärjestöt) sekä samanmielisten kolmansien maiden kanssa on yhä tärkeämpää. Näin voidaan hyödyntää allekirjoitettuja sitoumuksia ja varmistaa, että työkalut ja välineet tuottavat edelleen todellisia tuloksia käytännön tasolla.

¹⁹ Julkinen kuuleminen kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevasta 15-kohtaisesta toimintasuunnitelmasta aloitettiin 27. heinäkuuta, ja se jatkuu 31. lokakuuta 2021 asti;
https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=301

II. EU:n kauppasopimusten tarjoamien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen

II.1 Kauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa – keskeinen kehitys vuonna 2020

Tämän alajakson tilastot kauppavirtojen kehityksestä perustuvat EU27:ää koskeviin Eurostatin tietoihin maaliskuulta 2021, ja ne kattavat 67 kumppanin kanssa tehdyt 37 merkittävää etuuskohtelukauppaa koskevaa sopimusta²⁰, joita sovellettiin koko vuonna 2020 ja joiden osuus EU:n etuuskohtelukaupasta on yli 90 prosenttia. Tarkempia tietoja näistä 37 merkittävästä etuuskohtelukauppaa koskevasta sopimuksesta on tämän kertomuksen liitteenä olevassa komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa²¹. Etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanimaiden ja EU:n viejien tullietuuksien käyttöä koskevat tiedot julkaistaan erikseen komission verkkosivustolla²² avoimuuden lisäämiseksi sekä elinkeinoelämän järjestöjen ja jäsenvaltioiden kannustamiseksi tekemään omia tutkimuksiaan ja tunnistamaan tekijät, jotka edistävät tai estävät EU:n kauppasopimusten mukaista kaupankäyntiä. Tullietuuksien käytön malleja tarkastellaan myös EU:n sopimusten säännöllisessä jälkiarvioinnissa ja erityisessä alakohtaisessa työssä²³.

Lähes kolmannes EU:n kaupasta kuului vuonna 2020 etuuskohtelukauppaa koskevien sopimusten piiriin

Tämän jakson kattaman, **67 kauppakumppanin kanssa** vuonna 2020 **käydyn kaupan** määrä oli 1 167 miljardia euroa eli 32,0 prosenttia EU:n koko ulkomaankaupasta. Viennin määrä oli 646 miljardia euroa ja tuonnin määrä 521 miljardia euroa, joten EU:n kauppatase oli 124 miljardia euroa ylijäämäinen.²⁴

Kaavio 1: EU:n ulkomaankauppa (2020)

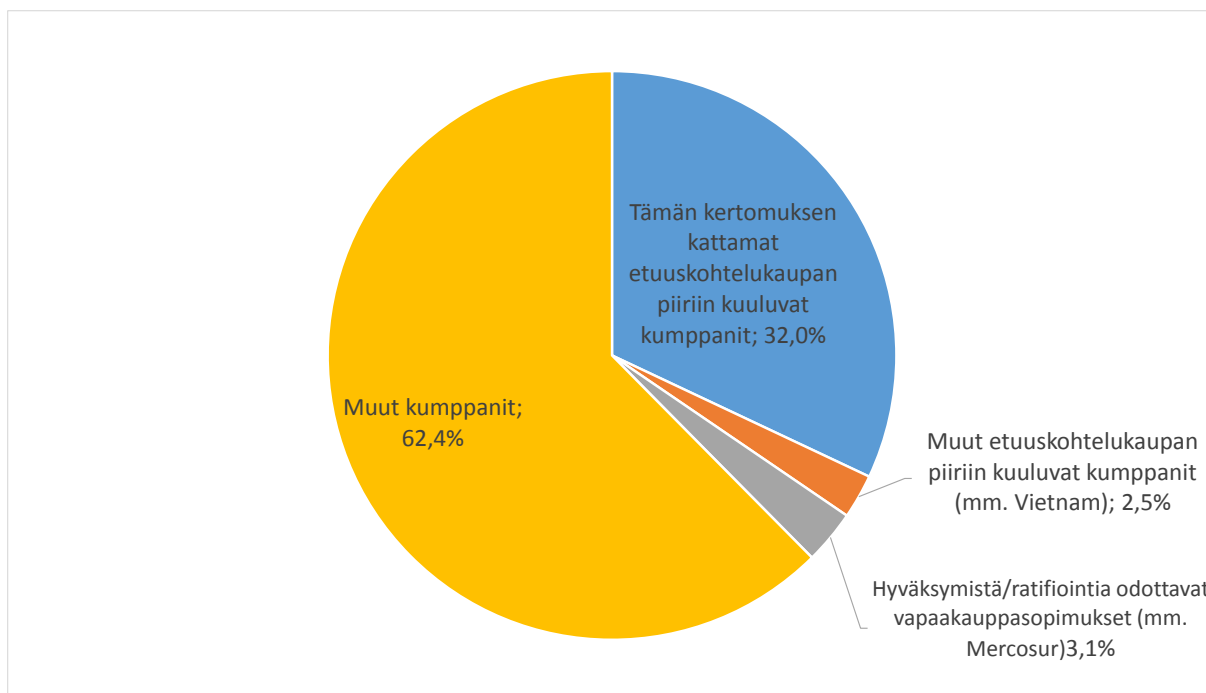
²⁰ Koska EU:n ja Vietnamin välinen sopimus tuli voimaan vasta 1. elokuuta, sitä ei ole vielä sisällytetty jäljempänä esitettyyn määrälliseen arviointiin (tilastoihin). EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimus puolestaan tuli voimaan 1. tammikuuta 2021. Sitä ei käsitellä vielä tässä kertomuksessa, koska sitä ei sovellettu vuonna 2020.

²¹ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

²² <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>

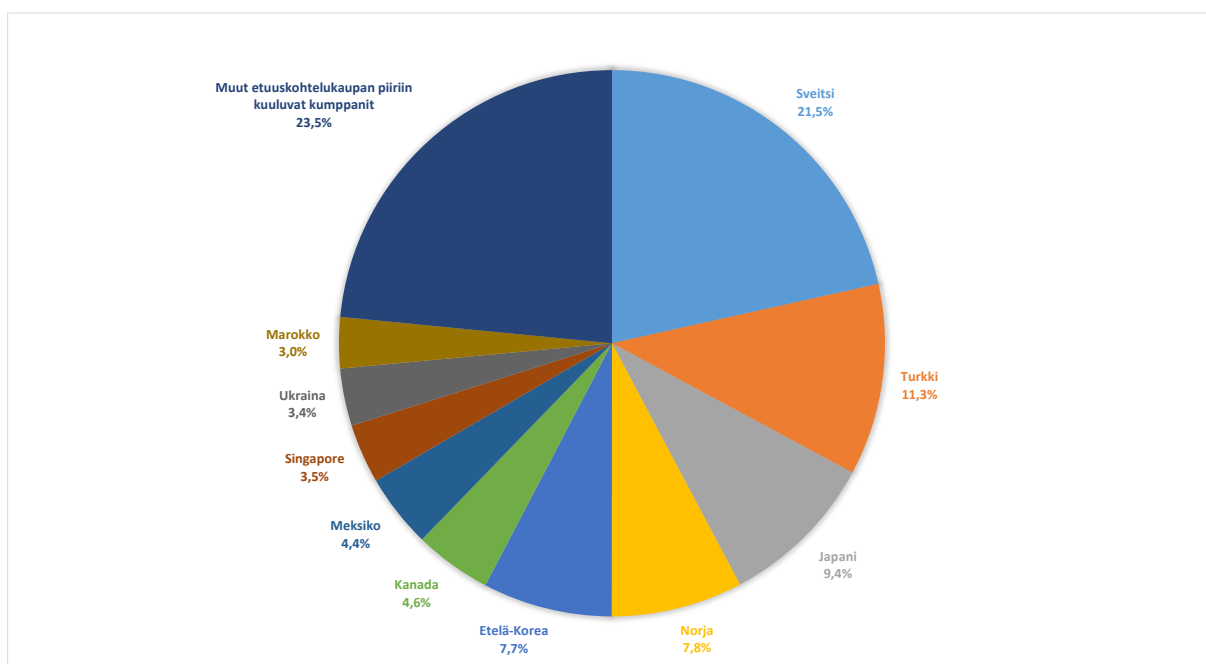
²³ Esimerkiksi tekstiilien ja nahan, jalkineiden, renkaiden ja lääkinällisten laitteiden alojen markkinoillepääsyä käsittelevien työryhmien vuosina 2020 ja 2021 järjestetyt kokoukset.

²⁴ Kaikkien 77 etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa vuonna 2020 käydyn kaupan määrä oli 1 259 miljardia euroa eli 34,5 prosenttia EU:n koko ulkomaankaupasta. Viennin määrä oli 672 miljardia euroa ja tuonnin määrä 586 miljardia euroa, ja näin ollen EU:n kauppatase oli 86 miljardia euroa ylijäämäinen.

Kuten jäljempänä olevasta kaaviosta 2 käy ilmi, Sveitsi on edelleen EU:n merkittävin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluva kumppani. Sen osuus EU:n kaupasta tämän kertomuksen kattamien 67 kauppakumppanin kanssa oli 21,5 prosenttia. Seuraavilla sijoilla ovat Turkki (11,3 %), Japani (9,4 %), Norja (7,8 %) ja Etelä-Korea (7,7 %). Yhteenlaskettuna näiden kumppanien osuus EU:n etuuskohtelukaupasta on yli puolet (57,7 %). Kun tarkastellaan kaikkea kauppaa, Sveitsi on EU:n neljänneksi merkittävin kumppani – Kiinan, Yhdysvaltojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan jälkeen – ja Turkki, Japani, Norja ja Etelä-Korea ovat tässä suhteessa sijoilla 6.–9. Venäjän ja Intian välissä.

Kaavio 2: EU:n tavarakauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien mukaan (2020)

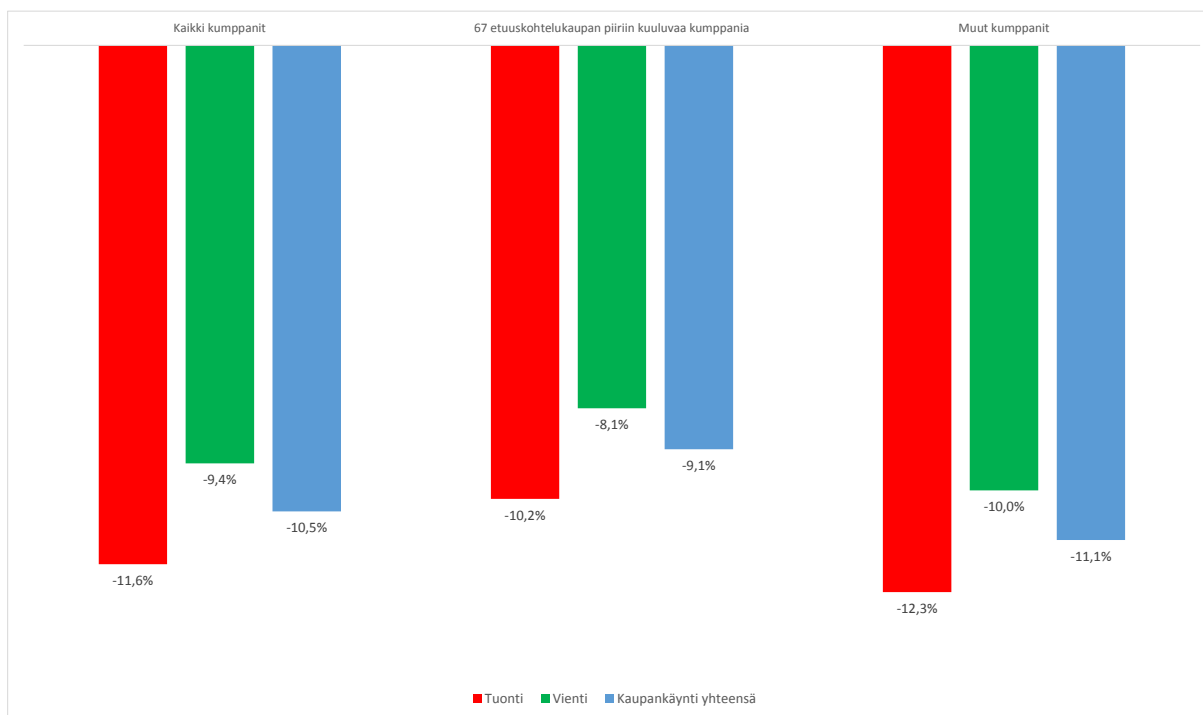

Covid-19-pandemia aiheutti vakavan talouden häiriön, mutta etuuskohtelukauppa selvisi siitä hieman muuta kauppaa paremmin

Covid-19-pandemian taloudelliset vaikutukset olivat vakavia, ja kauppa EU:n etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien 67 kumppanin kanssa väheni 9,1 prosenttia. Tästä oli joitakin huomattavia poikkeuksia, kuten kemikaalien viennin lisääntyminen (joka johtui paljolti tämän kertomuksen kattamien sopimusten piiriin kuuluvan lääkeviennin kasvusta 10 %:lla). Teollisuustuotteiden alalla EU:n kauppa kyseisten 67 kumppanin kanssa oli kokonaisuutena 116,8 miljardia euroa ylijäämäinen, mikä merkitsee ylijäämän kasvua 2,1 miljardilla eurolla vuoteen 2019 verrattuna.

Kuten kaaviosta 3 käy ilmi, EU:n etuuskohtelukauppa piti pintansa paremmin kuin EU:n kauppa muiden kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa (– 11,1 %) ja muun maailman kanssa (– 10,5 %). Sama suuntaus näkyi etuuskohteluun oikeutetussa tavaroiden viennissä, joka väheni noin kaksi prosenttiyksikköä vähemmän kuin muu kuin etuuskohtelukauppa.

Kaavio 3: Kaupan vuotuinen kasvu kumppaneittain (2019–2020)

Maatalouselintarvikkeiden kauppa etuuskohtelu kaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa kasvoi kaksi kertaa enemmän kuin koko maatalouselintarvikkeiden kauppa

Maatalouselintarvikkeiden kauppa etuuskohtelu kaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa kasvoi 2,2 prosenttia eli vähemmän kuin vuonna 2019, jolloin kasvu oli 8,7 prosenttia, mutta kaksi kertaa enemmän kuin koko maatalouselintarvikkeiden kauppa (joka kasvoi 1 prosentin). Etuuskohtelu kauppaa koskevien sopimusten mukainen maatalouselintarvikkeiden vienti kasvoi 1,8 prosenttia ja tuonti 2,7 prosenttia.

Latvialaista viljaa pääsee Japaniin

EU:n ja Japanin etuuskohtelu kauppaa koskeva sopimus auttoi Dobeles dzirnavnieks -yritystä, joka on Baltian johtava viljanjalostaja ja Pohjois-Euroopan suurin pastan tuottaja, saamaan jalansijan Japanissa. ”EU:n viennille asettama selkeä kehys on avaintekijä, jotta voimme laajentaa liiketoimintaamme uusille markkinoille. Kestävä tuotantomallimme ja edistymisen luonnonmukaisessa tuotannossa tarjoavat Dobeles dzirnavnieksille suuret kasvumahdollisuudet EU:ssa ja sen ulkopuolella.” (Kristaps Amsils, hallituksen puheenjohtaja, AS Dobeles dzirnavnieks.)

Maatalouselintarvikkeiden kauppaa koskeva komission tutkimus antaa vahvistuksen EU:n lähestymistavalle

Tulevaisuutta luotaavassa **komission tutkimuksessa**²⁵, joka **julkaistiin** 26. tammikuuta 2021, tarkastellaan käynnissä olevien ja tulevien kauppaneuvottelujen odotettuja kumulatiivisia taloudellisia vaikutuksia EU:n maatalousalaan vuoteen 2030 mennessä. Siihen sisältyvät myös tiettyjä maataloustuotteita koskevat konkreettiset tulokset 12 kauppasopimuksen tekemisen jälkeen. Tutkimuksessa todetaan, että EU:n 12 vapaakauppasopimuksen kumulatiivinen täytäntöönpano johtaisi sekä EU:n maatalouselintarvikkeiden viennin että tuonnin tasapainoiseen kasvuun siten, että vienti kasvaisi hieman enemmän. Tutkimuksessa vahvistettiin myös, että EU:n lähestymistapa, jossa parannetaan arimpien tuotteiden (pääasiassa naudanlihan, lampaanlihan, siipikarjan, sokerin ja riisin) markkinoille pääsyä tariffikiintiöiden avulla, antoi EU:lle mahdollisuuden suojella paremmin niihin liittyviä aloja.

Komissio seurasi vuonna 2020 asianomaisten asetusten mukaisesti tiettyjen teollisuustuotteiden ja maatalouselintarvikkeiden tuontia EU:hun

Erityiset seurantavelvoitteet (Etelä-Korea, Latinalaisen Amerikan kumppanit)

*Komissio seurasi, kuten asetuksessa (EU) N:o 511/2011²⁶ edellytetään, **Etelä-Korean keskeisten autosien ja elektroniikan tuontia** tärkeimmiltä (EU:n ulkopuolisilta) toimittajilta. Vuonna 2020 Korean moottoreiden ja osien tuonti väheni 19 prosenttia, kun taas keskeisten autosien tuonti kasvoi hieman (5 %). Samaan aikaan EU:n ajoneuvojen tuonti Koreasta väheni 16 prosenttia.*

*Komissio seurasi myös **tuoreiden banaanien tuontia EU:hun Kolumbiasta, Ecuadorista ja Perusta sekä Keski-Amerikasta**, kuten asetuksessa (EU) N:o 19/2013²⁷ ja asetuksessa (EU) N:o 20/2013²⁸ edellytetään. Tuonnin kehitys vuonna 2020 ei edellyttänyt jatkotoimia. Komissio analysoi edelleen säännöllisesti markkinoiden ja unionin banaanintuottajien tilannetta ja tarkastelee sitä tarvittaessa yhdessä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa.*

Palvelukauppa väheni, mutta EU:n palvelukauppa pysyi ylijäämäisenä

Etuuskohteluun oikeutetun **palvelukaupan** osalta uusimmat käytettävissä olevat luvut ovat vuodelta 2019 (ajalta ennen covid-19-pandemiaa). Palvelukauppa tämän kertomuksen kattamien 67 kumppanin kanssa kasvoi 7,8 prosenttia, mikä on vähemmän kuin EU:n ulkopuolinen palvelukauppa kokonaisuudessaan (+10,5 %). Palvelukauppa tämän kertomuksen kattamien etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien ja palveluihin liittyviä sitoumuksia tehneiden 19 kumppanin²⁹ kanssa kasvoi samana aikana yhteensä 14 prosenttia eli enemmän kuin EU:n palvelukauppa kokonaisuutena. Kaikkien tämän jakson kattamien 67 kumppanin kanssa käydyn etuuskohteluun oikeutetun palvelukaupan kauppataase oli 90 miljardia euroa ylijäämäinen, mutta ylijäämä on 7,8 prosenttia pienempi kuin vuonna 2018.

²⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/trade/documents/jrc-cumulative-economic-impact-of-trade-agreements-on-eu-agriculture_en.pdf

²⁶ Asetus (EU) N:o 511/2011 (EUVL L 145, 31.5.2011, s. 19); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/ALL/?uri=CELEX:32011R0511>

²⁷ Asetus (EU) N:o 19/2013 (EUVL L 17, 19.1.2013, s. 1); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0019>

²⁸ Asetus (EU) N:o 20/2013 (EUVL L 17, 19.1.2013, s. 13); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0020>

²⁹ Norja, Ukraina, Moldova, Georgia, Chile, Keski-Amerikka, Andien maat, Meksiko, Kanada, Cariforum, Etelä-Korea ja Japani.

Palvelukauppa kasvoi voimakkaimmin EU:n ja sen AKT-kumppanimaiden (40 %) sekä kolmen DCFTA-kumppanimaan (Moldova, Georgia ja Ukraina: 16 %) välillä.

II.2 EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanon edistäminen: esimerkkejä neljältä alueelta (Aasia, Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikka, EU:n naapurimaat ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot)³⁰

A. EU:n kauppasopimusten mukaisten sitoumusten seuranta ja uusien sopimusten edistäminen

Paikan päällä tapahtuvan kehityksen seuranta on keskeinen osa tehokasta täytäntöönpanoa

Komissio **seuraa** varhaisesta vaiheesta alkaen **ennakoivasti** kumppanimaan **sitoumusten täytäntöönpanon kannalta merkityksellistä lainsäädäntökehystä**. Joissakin tapauksissa komissio järjestää tarjouskilpailun erityisistä hankkeista saadakseen **tarkan yleiskuvan täytäntöönpanon tilanteesta kumppanimaan puolella**, erityisesti kun kyse on monitahoisista kysymyksistä (esimerkiksi muut kuin tulleeihin liittyvät kysymykset ja toimet, jotka edellyttävät lainsäädäntötoimia kumppanimaissa). EU:n edustustojen työ on tässä yhteydessä olennaisen tärkeää.

- *Esimerkki – EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimus:* Vuonna 2019 käynnistetyn yhden miljoonan euron arvoisen kumppanuusvälinehankkeen (EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimuksen täytäntöönpanon tukiväline) ansiosta komissio on pystynyt valvomaan EU:n Tokiossa sijaitsevan edustuston kaupparyhmän avulla Japanin toteuttamia tärkeimpiä toimia EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimuksen ensimmäisestä täytäntöönpanovuodesta alkaen. Komissio julkaisi elokuussa 2020 talouskumppanuussopimuksen ensimmäisen täytäntöönpanovuoden kattavan edistymiskertomuksen³¹, joka auttoi sitä keskittymään avoimiin kysymyksiin, kuten julkisiin hankintoihin, sen ollessa yhteydessä japanilaisiin kollegoihin asianomaisissa komiteoissa³².

Uusien sopimusten edistäminen on erittäin tärkeää edunsaajien tietoisuuden lisäämiseksi

- *Esimerkki – Vapaakauppasopimukset Singaporen ja Vietnamin kanssa:* Kahden viimeisimmän sopimuksen osalta, jotka tehtiin Singaporen ja Vietnamin kanssa, komissio käynnisti vuonna 2020 kaksi toimintapolitiikan tukijärjestelyyn kuuluvaa hanketta, joiden arvot ovat 285 000 ja 700 000 euroa ja joilla tuetaan EU:n edustustoja sopimusten edistämässä. Vietnamin osalta tämä on johtanut EU:n ja Vietnamin vapaakauppasopimusta tukeviin toimiin mutta myös vastuullisten toimitusketjujen vahvistamiseen, muovijätteen vähentämiseen ja kiertotalouden edistämiseen. Singaporen osalta hankkeella rahoitetaan täytäntöönpanon seurannan lisäksi useita tiedotusseminaareja EU:n Singaporen vapaakauppasopimuksen tietyistä näkökohdista, kuten tullista, kaupan helpottamisesta, alkuperäsäännöistä, julkisista hankinnoista ja palveluista, sekä liiketoimintaa koskevan oppaan laatimista.

Tekninen yhteistyö edistää usein parempaa täytäntöönpanoa EU:n kauppakumppanimaissa

³⁰ Yksityiskohtaisia tietoja vuonna 2020 sovelletuista yksittäisistä sopimuksista on komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

³¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/november/tradoc_159026.pdf

³² https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/march/tradoc_159469.pdf

Seurantaa on täydennetty erityisissä kysymyksissä osapuolten välisellä **teknisellä yhteistyöllä**, jota tuetaan usein EU:n hankkeilla.

- Esimerkki: EU ja Andien maat pyrkivät vuonna 2020 parantamaan sopimuksen täytäntöönpanoa muun muassa
 - ✓ Latinalaisen Amerikan kanssa toteutettavan teollis- ja tekijänoikeuksien teknisen yhteistyöohjelman³³ hankkeella **teollis- ja tekijänoikeuksien alalla**³⁴
 - ✓ **vastuullista liiketoimintaa Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella** koskevalla hankkeella³⁵, joka toteutetaan yhteistyössä OECD:n, ILO:n ja YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston kanssa
 - ✓ seminaareilla, joissa käsitellään kasvien ja eläinten terveyteen liittyviä erityisiä huolenaiheita.

B. EU:n vapaakauppasopimusten institutionaalisen kehyksen käyttö markkinoille pääsemiseksi, ongelmien ratkaisemiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi

EU:n kauppasopimusten mukainen **institutionaalinen kehys** on olennaisen tärkeä EU:n painopisteiden edistämiseksi täytäntöönpanossa. Yli 200 valiokuntaa ja työryhmää, joista suurin osa kokoontuu vuosittain, muodostavat rakenteen, jonka avulla valvotaan jatkuvasti täytäntöönpanon tilaa ja ratkaistaan esiin tulevia ongelmia. Ne kokoavat yhteen kauppasioista vastaavia virkamiehiä sekä komission eri osastojen ja kumppanimaiden julkishallintojen asiantuntijoita, kuten sääntöjen soveltamisesta vastaavia tullivirkailijoita ja ympäristönsuojelun tai työntekijöiden oikeuksien asiantuntijoita. Näiden institutionaalisten elinten esityslistat ja raportit julkaistaan komission verkkosivustolla. Vuonna 2020 työskentely tapahtui covid-19-pandemian vuoksi paljolti virtuaalisesti.

Institutionaalinen kehys on auttanut markkinoille pääsyssä

Vuonna 2020 tämän painopisteen ja kehyksen avulla onnistuttiin **avaamaan uusia markkinamahdollisuuksia** tavara- ja palvelukaupalle. Tuloksia saavutettiin tullitariffien ja muiden kuin tariffitoimenpiteiden osalta myös **julkisten hankintojen ja teollis- ja tekijänoikeuksien** osaluilla:

- EU:n ja Kolumbian vapaakauppasopimus: Kaupan alan sekakomitea teki päätöksen sopimuksen soveltamisalan laajentamisesta kattamaan kuusi uutta Kolumbian keskushallinnon virastoa.
- EU:n ja Korean vapaakauppasopimus ja talouskumppanuussopimus Japanin kanssa: Vuonna 2021 järjestetyissä, näitä sopimuksia koskevissa ministerikokouksissa sovittiin sopimuksen nojalla suojattujen maantieteellisten merkintöjen luettelon laajentamisesta 43:lla EU:n maantieteellisellä merkinnällä ja 41 korealaisella maantieteellisellä merkinnällä EU:n ja Korean välisen sopimuksen mukaisesti sekä 28 maantieteellisen merkinnän lisäämisestä sekä EU:n että Japanin osalta. Sekakomitea hyväksyi tammikuussa 2021 päätöksen N:o 1

³³ <https://ipkey.eu/en/latin-america>

³⁴ Ks. lähemmin teollis- ja tekijänoikeuksien suoja ja täytäntöönpanoa kolmansissa maissa koskeva kertomus, s. 15; https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159553.pdf

³⁵ Responsible Business Conduct in Latin America and the Caribbean: <https://mneguidelines.oecd.org/rbclac.htm>

sopimuksen nojalla suojattujen maantieteellisten merkintöjen luettelon laajentamisesta³⁶. Eräillä muilla aloilla on kuitenkin edelleen vaikeuksia päästä molemmille markkinoille³⁷.

Ministeritason kontaktit tarjoavat olennaisen foorumin ratkaisujen löytämiseksi

Kaupan alan sekakomiteoiden tai assosiaatiokomiteoiden **vuotuinen ministerikokous** voi toimia yhteyspisteenä sekä **antaa tarvittavaa vauhtia ratkaisujen löytämiseksi** ja teknisen työn käynnistämiseksi ja ohjaamiseksi vuoden aikana. Näissä sekakomiteoissa osapuolet päättävät usein tärkeistä täytäntöönpanokysymyksistä ja voivat sopia toistuvista toimista niiden edistämiseksi. Komissio pyrkii tämän lähestymistavan pohjalta yhä useammin järjestämään sekakomiteoiden välisiä kokouksia, joissa tehdään väliarvioita, jotta edistymistä voidaan seurata.

- *Esimerkki – Korea:* Kaupan alan sekakomitean vuoden 2021 kokouksessa yhteispuheenjohtajat hyväksyivät ja allekirjoittivat autoalan liitteeseen hallinnollisen muutoksen, jossa otetaan huomioon alan teknologinen ja sääntelyyn liittyvä kehitys. Samassa kokouksessa kartoitettiin myös jäljellä olevien kysymysten jatkotoimia kahdenvälisiä työmarkkinakiistaa koskevien paneelin päätelmien mukaisesti (ks. jäljempänä V jakso).

Varhaisessa vaiheessa saadut tiedot toimenpide-ehdotuksista ovat auttaneet komissiota ennakoimaan ongelmia

EU:n kauppasopimusten mukainen **institutionaalinen kehys** tukee nopeaa, tehokasta vuorovaikutusta kaikissa täytäntöönpanoa koskevilla kysymyksillä. Tämä on usein tehokkainta siinä vaiheessa, kun toimenpiteet ovat vielä luonnosvaiheessa tai eivät ole vielä tulleet voimaan.

Vuonna 2020 tässä työssä saatiin aikaan joitakin **merkittäviä tuloksia kaupan esteiden estämiseksi tai poistamiseksi**:

- *Esimerkki – Jordania:* EU:n ja Jordanian välisissä EU:n ja Jordanian assosiaatiosopimuksen mukaisissa kahdenvälisissä keskusteluissa EU ilmaisi vakavan huolensa suunnitellusta toimenpiteestä, jolla otetaan käyttöön viiden prosentin ”palvelumaksu” EU:sta tuotujen tavaroiden tullauksesta. EU totesi olevansa tietoinen Jordanian talousarvioon liittyvistä haasteista ja ilmoitti olevansa valmis tukemaan Jordanian makrotalouden vakautta makrotaloudellisella rahoitusapuvälineellään. Näiden keskustelujen perusteella toimenpide keskeytettiin.
- *Esimerkki – Egypti:* SPS-komitean (eläinten ja kasvien terveys) osapuolten välillä käytyjen rakentavien keskustelujen jälkeen Egypti julkaisi fetajuustoa koskevan uuden standardin, jolla poistettiin viittaus aiemmassa versiossa mainittuun hiivapitoisuuteen³⁸. Eräissä toisessa

³⁶ Euroopan unionin ja Japanin välisellä talouskumppanuussopimuksella perustetun sekakomitean päätös N:o 1/2021, annettu 25 päivänä tammikuuta 2021, maantieteellisiä merkintöjä koskevien liitteiden 14-A ja 14-B muuttamisesta [2021/109].

C/2021/82, EUVL L 35, 1.2.2021, s. 31 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:22021D0109>)

³⁷ Tarkempia tietoja on komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa:

<https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

³⁸ Fetajuuston toimituksia Egyptiin on viime vuosina hylätty Egyptin normit ylittäneen hiivapitoisuuden vuoksi. Korkea hiivapitoisuus on kuitenkin fetajuuston luontainen ominaisuus, eikä sillä ole haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen.

tapauksessa jäsenvaltioiden nopea yhteistyö EU:n edustuston kanssa antoi komissiolle mahdollisuuden välttää määrälliset rajoitukset siemenperunoiden tuonnille EU:sta Egyptiin.

Kun lait ja asetukset ovat voimassa, niiden kumoaminen on vaikeampaa, mutta vuonna 2020 institutionaalisten elinten työ on tuottanut tuloksia

Kun kaupan esteitä on jo syntynyt, niitä on vaikeampi poistaa. Niitä **käsitellään** yleensä **kumppanimaan kanssa sopimusten nojalla perustetuissa rakenteissa, kuten kauppakomiteoissa ja alakomiteoissa, käytävissä neuvotteluissa** alkaen asiantuntijatasosta (jota toisinaan vahvistetaan poliittisella tasolla ja WTO:n asianomaisissa komiteoissa käytävillä keskusteluilla). Vuonna 2020 useat kumppanimaat saattoivat lainsäädäntöään tai käytäntöjään kauppasopimusten mukaiseksi.

Tästä voidaan mainita seuraavat esimerkit:

- *CETA-sopimus/viiniala*: Viinejä ja väkeviä alkoholijuomia käsittelevässä komiteassa käytyjen keskustelujen jälkeen Kanada sitoutui poistamaan EU:n tuontia syrjivän liittovaltion valmisteveron vuoden 2022 puoliväliin mennessä. Viinejä koskevat syrjivät toimenpiteet poistetaan vuoden 2023 puoliväliin mennessä Ontariossa ja vuoden 2024 puoliväliin mennessä Nova Scotiassa. Jäljellä olevista esteistä huolimatta Kanadasta tuli vuonna 2020 EU:n neljänneksi suurin viinien vientimarkkina-alue.
- *EU:n ja Keski-Amerikan vapaakauppasopimus / lentoliikenne*: Komission ja jäsenvaltioiden toteuttamien, paikan päällä toimivien yritysten tukemien koordinoitujen toimien jälkeen Panaman siviili-ilmailuviranomainen suostui poistamaan paikallista omistusta koskevat rajoitukset ja KLM:lle myönnettiin lopullinen toimilupa tarjota maahuolinta- ja ilma-alusten huoltopalveluja. Ennen tätä Panaman asettamat, EU:n ja Keski-Amerikan vapaakauppasopimuksen vastaiset omistusrajoitukset estivät EU:n lentoyhtiötä KLM:ää tarjoamasta tällaisia palveluja. Tämä rajoitus vaikutti myös muihin EU:n lentoyhtiöihin, sillä KLM oli ainoa Panamassa toimiva ilma-alusten huoltopalvelujen tarjoaja, jolle Euroopan unionin lentoturvallisuusvirasto (EASA) on myöntänyt toimiluvan.

Komissio on valmis aloittamaan kahdenvälisiä riitojenratkaisumenettelyjä, jos esteitä ei voida ratkaista muilla keinoin

Jos ratkaisua ei löydetä, komissio on valmis aloittamaan tämän kertomuksen kattamista EU:n 37 etuuskohtelu kauppaa koskevasta sopimuksesta 31:een sisältyvien menettelyjen mukaisen **kahdenvälisen riitojenratkaisumenettelyn**, joka mahdollistaa vastatoimenpiteet, mikäli sitoumuksia ei noudateta. Lisätietoja kahdenvälisistä riitojenratkaisumenettelyistä vuonna 2020 on V jaksossa.

Täytäntöönpanossa ei ole kyse pelkästään esteistä: EU:n sopimuksilla on tuettu vuonna 2020 myös markkinoiden avautumista ja laajempaa yhteistyötä

EU:n kauppasopimusten institutionaalinen rakenne myös kartoittaa tietä kauppakumppaneiden kanssa tehtävän **yhteistyön edistämiseksi** kauppaan liittyvissä kysymyksissä, kuten **sääntelyyn liittyvissä asioissa**:

Esimerkki – EU:n ja Japanin välinen sääntely-yhteistyö talouskumppanuussopimuksen sääntely-yhteistyötä käsittelevässä komiteassa:

- Japani ja EU tunnustivat kansallisissa säännöksissään useita viininvalmistuskäytäntöjä (lisäaineet ja entsyymit mukaan luettuina), joita toisen osapuolen tuottajat käyttävät, mikä helpottaa alalla käytävää kauppaa.
- Japani ja EU yhdenmukaistivat autoja koskevat tekniset säännöksensä neljän uuden teknisen näkökohdan osalta sen jälkeen, kun neljä YK:n Euroopan talouskomission (UNECE) sääntöä oli saatettu onnistuneesti päätökseen. Sääntelyn johdonmukaisuus saavutettiin talouskumppanuussopimukseen tehdyllä muutoksella, jolla saatettiin ajan tasalle luettelo UNECEn moottoriajoneuvoja koskevista säännöistä, joita molemmat osapuolet soveltavat.

EU:n kauppasopimukset voivat myös tarjota **foorumin muulle kuin kauppaa koskevalle yhteistyölle**:

Esimerkki – CETA-sopimukseen perustuva EU:n ja Kanadan välinen kuluttajien turvallisuutta ja lääkkeitä koskeva sääntely-yhteistyö

- Komissio ja Kanada (Health Canada) tekevät yhteistyötä kuluttajien turvallisuuden alalla, panevat täytäntöön vuonna 2018 allekirjoitetun hallinnollisen järjestelyn, tekevät yhteistyötä tuotteiden palautusmenettelyissä (esimerkiksi lelujen takaisin veto joulukuussa 2020) ja koordinoivat valvontatoimia esimerkiksi verkossa myytävissä lasten koruissa olevien raskasmetallien osalta.
- EU ja Kanada päättivät asianomaisten viranomaistensa kahdenvälisen yhteistyön tuloksena tunnustaa vastavuoroisesti joko EU:n tai Kanadan tarkastajien kolmansissa maissa sijaitsevilla laitoksissa suorittamien hyvien tuotantotapojen (GMP) tarkastusten tulokset lääkkeiden hyviä tuotantotapoja koskevan noudattamis- ja valvontaohjelman vastavuoroisesta tunnustamisesta tehdyn CETA-sopimuksen pöytäkirjan mukaisesti.

EU:n kauppasopimukset ja erityisesti alueelliset kauppasopimukset, kuten AKT-maiden kanssa tehdyt talouskumppanuussopimukset, tarjoavat myös **vankan perustan useiden sidosryhmien välisen vuoropuhelun käynnistämiseksi**. Näin voidaan vastata kansainvälisen ja alueellisen kaupan merkittäviin haasteisiin, kuten kestäviin arvoketjuihin tai lapsityövoimaan.

Esimerkki – Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren kumppanimaiden kanssa tehtyjen talouskumppanuussopimusten avulla EU on käynnistänyt useiden sidosryhmien välisen vuoropuhelun lapsityövoimasta kestävää kaakaontuotantoa koskevan aloitteen puitteissa

- Talouskumppanuussopimukset Ghanan ja Norsunluurannikon kanssa: Komission syyskuussa 2020 käynnistämän kestävästä kaakaontuotantoa koskevan aloitteen mukaisesti Ghana ja Norsunluurannikko ovat nyt liittyneet EU:n kestävästä kaakaon tuotantoa/arvoketjua koskevaan useiden sidosryhmien väliseen vuoropuheluun ja Kamerun on liittynyt tarkkailijaksi vuonna 2021. Tämän useiden sidosryhmien välisen vuoropuhelun tavoitteena on edistää lapsityövoiman ja lapsikaupan poistamista kaakaon toimitusketjuista, parantaa metsien suojelua ja ennallistamista kaakaota tuottavilla alueilla sekä varmistaa kaakaonviljelijöiden toimeentulo. Kaakaontuotantoa koskeva vuoropuhelu kokoaa yhteen EU:n keskeisiä sidosryhmiä, kuten jäsenvaltioiden, Euroopan parlamentin, teollisuuden ja kansalaisjärjestöjen edustajia.

Vaikka covid-19-pandemialla oli vuonna 2020 vakavia haittavaikutuksia kauppaan, EU:n vapaakauppasopimuksilla edistettiin edelleen kauppaa ja investointeja

EU on nykyään suurin kauppakumppani 74 maassa eri puolilla maailmaa, muun muassa Aasiassa, Afrikassa, Yhdysvalloissa, Länsi-Balkanilla ja EU:n naapurimaissa. Kauppasopimuksilla helpotettiin vuonna 2020 edelleen EU:n ja sen kumppaneiden välistä kauppaa ja vahvistettiin EU:n asemaa investoijana, vaikka covid-19-pandemia aiheutti useita toimitusketjujen häiriöitä, pienensi kysyntää ja vähensi merkittävästi sekä yleistä että etuuskohtelukauppaa.

Tiettyihin EU:n vanhimpiin ja suurimpiin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluviin kumppanimaihin, kuten Sveitsiin, Turkkiin ja Norjaan, liittyy kuitenkin edelleen haasteita

EU:n suhteissa sen tiettyihin vanhimpiin ja suurimpiin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluviin kumppanimaihin **on edelleen haasteita**. Ne perustuvat vanhempiin sopimuksiin, joiden soveltamisala on suppeampi:

- **Sveitsin** – joka oli EU:n tärkein etuuskohtelukaupan piiriin kuuluva kumppanimaa (ja joka on neljänneksi suurin kauppakumppani yleisesti ja kolmanneksi suurin kumppani palvelukaupassa) – osalta ei vuonna 2020 edistytty vuonna 2018 neuvottelun institutionaalisen puitesopimuksen ratifiointissa. Sveitsin liittoneuvosto on päättänyt lopettaa neuvottelut institutionaalisesta puitesopimuksesta. Kahdenvälisen kaupan lisäysmahdollisuuksien avaaminen edellyttää sopimuksen aikaansaamista.
- **Turkki** on EU:n toiseksi merkittävin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluva kumppanimaa. Sen kanssa voidaan aloittaa neuvottelut nykyaikaistetusta tulliliitosta vasta sitten, kun neuvosto on hyväksynyt asiaa koskevat neuvotteluohjeet. Turkki on pitänyt voimassa tulliliittoa koskevan sopimuksen vastaisia kaupan esteitä erityisesti asettamalla huomattavasti lisätulleja yhteisten tullitariffien lisäksi. Muita ongelmia ovat olleet muun muassa EU:sta peräisin olevien tavaroiden alkuperätodistuksia koskevat vaatimukset. Kun Turkin tullikoodeksia muutettiin tammikuussa 2021, Turkissa järjestettiin useita korkean tason tapaamisia ja teknisiä kokouksia. Tämän jälkeen Turkki ilmoitti EU:lle, että se on lähettänyt ohjeita kaikille Turkin tullihallinnoille ja järjestänyt tiedotuskokouksia talouden toimijoiden kanssa tilanteen selvittämiseksi. On edelleen huolestuttavaa, että Turkki soveltaa kotimaisuusvaatimuksia lääkealalla. Myös assosiaatiosopimuksen lisäpöytäkirjan soveltaminen syrjimättömällä tavalla kaikkiin jäsenvaltioihin, myös Kyproksen tasavaltaan, on edelleen yksi EU:n keskeisistä vaatimuksista.
- EU:n neljänneksi merkittävimmän etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvan kumppanimaan **Norjan** kanssa ei saavutettu edistystä jalostettujen maataloustuotteiden kauppajärjestelmän uudelleentarkastelua koskevan komission pyynnön suhteen. Vaikka EU:n jalostettujen maataloustuotteiden vienti kasvoi tästä huolimatta, niiden koko potentiaalia ei voida hyödyntää korkeiden tullien vuoksi. Maantieteellisiä merkintöjä koskevat neuvottelut ovat edelleen keskeytettyinä. Sekä jalostettujen maataloustuotteiden että maantieteellisten merkintöjen osalta tarvitaan sitoutumista.

C. Painopiste kaupassa ja kestävässä kehityksessä

Kestävä kehitys pysyi vuonna 2020 vahvasti huomion keskipisteessä 15-kohtaisen toimintasuunnitelman varhaisessa vaiheessa toteutettavan uudelleentarkastelun ansiosta

Kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien lukujen täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta on yksi EU:n kauppapolitiikan painopiste. Helmikuussa 2018 julkaistu **15-kohtainen kauppaa ja kestäväää kehitystä koskeva toimintasuunnitelma**³⁹ on ohjannut pyrkimyksiä parantaa edelleen EU:n kauppasopimusten kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien lukujen täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa tarjoamalla johdonmukaisen kehyksen ja strategian. Tässä suunnitelmassa, jota tarkistetaan parhaillaan kauppapolitiikan kehityksen ja covid-19-pandemian edellyttämien toimien valossa, esitetään toimia neljällä tärkeimmällä osa-alueella: kehitetään komission yhteistyötä jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin kanssa, helpotetaan kansalaisyhteiskunnan seuranta- ja neuvontatehtävää sopimuspuolia kohtaan, tuotetaan tuloksia sekä lisätään avoimuutta ja viestintää.

Ensimmäinen EU:n ja Korean vapaakauppasopimukseen liittyvä kauppakiista

EU:n ja Korean kauppasopimukseen liittyvä kauppaa ja kestäväää kehitystä koskeva kauppakiista oli ensimmäinen EU:n käynnistämä kahdenvälinen riitojenratkaisumenettely ja myös ensimmäinen kauppakiista, joka liittyi kauppaa ja kestäväää kehitystä koskeviin säännöksiin. Se aloitettiin vuoden 2018 lopussa⁴⁰, koska EU oli huolissaan siitä, että Korea ei noudattanut tiettyjä työntekijöiden perusoikeuksia koskevia periaatteita eikä ollut ratifioinut neljää keskeistä ILO:n yleissopimusta kauppasopimuksen mukaisesti. Asiantuntijaneelin päätös annettiin 20. tammikuuta 2021, ja siinä todettiin, että Korea ei ollut noudattanut velvoitteitaan. Kauppakiista Korean kanssa osoittaa myös hyvin, miten tärkeää on, että kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevissa luvuissa määrättyjä **täytäntöönpanovälineitä käytetään päättäväisesti** tarvittaessa.

³⁹ Ks. komission yksiköiden epävirallinen asiakirja: Feedback and way forward on improving the implementation and enforcement of TSD Chapters in EU Free Trade Agreements of 26 February 2018 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

⁴⁰ Tarkempia tietoja kauppakiistasta on V jaksossa.

Riitojenratkaisumenettely Etelä-Koreaa vastaan

Paneeli totesi seuraavaa: 1) ILO:ssa vahvistettujen työelämän perusperiaatteiden noudattaminen oli ILO:n jäseniä ja kauppasopimuksen osapuolia sitova sitoumus, vaikka yleissopimuksia ei ole ratifioitu. 2) Osapuolilla oli pysyvä sitova velvoite pyrkiä jatkuvasti ja kestävästi ratifioimaan keskeiset ILO:n perussopimukset (näin ollen Korealla on edelleen velvoite ratifioida nämä sopimukset). Jatkuva ja kestävä pyrkiminen edellyttää realistisia toimia ratifioinnin aikaansaamiseksi, ei pelkkiä puheita. 3) Ei ollut tarpeen osoittaa, että kyseisten määräysten rikkominen vaikuttaa kauppaan.

Koreassa paneelin päätöksen jälkeen tapahtunut kehitys osoittaa, että kauppaa ja kestävää kehitystä koskevat säännökset voivat johtaa **todellisiin muutoksiin kentällä**: 1) Jo ennen paneelin raporttia, joulukuussa 2020, Korean kansalliskokous hyväksyi joukon lakimuutoksia Korean ammattiyhdistysten ja työmarkkinasuhteiden mukauttamisesta annettuun lakiin, jolla pyritään saattamaan se yhdistymisvapauden periaatteen mukaiseksi. 2) Kansalliskokous ratifioi 26. helmikuuta 2021 kolme ratifiointia odottavasta neljästä keskeisestä ILO:n yleissopimuksesta (nro 87 yhdistymisvapaudesta ja järjestäytymisoikeudesta, nro 98 järjestäytymisoikeudesta ja kollektiivisesta neuvotteluoikeudesta sekä nro 29 pakkotyöstä). 3) Kauppaa ja kestävää kehitystä käsittelevä komitea ja kauppakomitea sopivat huhtikuussa 2021 vapaakauppasopimuksen mukaisia institutionaalisia rakenteita hyödyntäen menettelystä, jolla seurataan asiantuntijapaneelin raportissa esitettyjen suositusten täytäntöönpanoa ja johon sisältyy ammattiyhdistyslainsäädäntöön tehtyjen muutosten ja jäljellä olevan, pakkotyön poistamista koskevan keskeisen ILO:n yleissopimuksen nro 105 ratifiointia edistävien toimien yhteinen tarkastelu.

EU:n kauppasopimusten kauppaa ja kestävää kehitystä koskevien määräysten tiivis seuranta on keskeistä

Covid-19-pandemiasta huolimatta **kaikki kauppaa ja kestävää kehitystä käsittelevien komiteoiden kokoukset** – Vietnamia lukuun ottamatta – **järjestettiin suunnitellusti** vuonna 2020 ja vuoden 2021 kahdella ensimmäisellä vuosineljänneksellä, mukaan lukien **EU:n ja Singaporen välisen vapaakauppasopimuksen** nojalla perustetun kauppaa ja kestävää kehitystä käsittelevän komitean ensimmäinen kokous. Molempien EU:n ja Singaporen välisen vapaakauppasopimuksen kauppakumppanien sisäisten neuvoa-antavien ryhmien ja kansalaisyhteiskunnan foorumien kokoukset järjestettiin myös virtuaalisesti, minkä ansiosta paljon useammat kansalaisyhteiskunnan organisaatiot pystyivät osallistumaan ja saivat äänensä kuuluville.

ILO:n yleissopimusten ratifiointi EU:n kauppakumppanimaissa on edelleen etusijalla

Keskeisenä painopisteenä EU:n yhteistyössä useiden vapaakauppasopimusta soveltavien kumppaneiden kanssa on ollut **keskeisten ILO:n yleissopimusten ratifiointi ja työläinsäädäntöä koskevien sitoumusten täytäntöönpano**. Näkyvin esimerkki oli edellä mainittu riitojenratkaisumenettely **Korean** kanssa. Myös jatkuva toiminta **Vietnamin** kanssa on huomionarvoista, ja siinä korostetaan ratifiointimenettelyn tarjoamia edistysmahdollisuuksia ja Euroopan parlamentin erityistä roolia tässä vaiheessa. Vietnam jatkoi vuonna 2020 lainsäädäntötyötä mahdollistaakseen 1. tammikuuta 2021 voimaan tulleen uuden työlain täytäntöönpanon (se oli hyväksytty 20. marraskuuta 2019). EU jatkoi tämän prosessin tukemista yhteistyössä ILO:n kanssa ja toimien tiiviisti Vietnamin viranomaisten kanssa. Tästä huolimatta Vietnamin ei ole vielä mahdollista perustaa vapaita ammattiliittoja, koska täytäntöönpanolainsäädäntö puuttuu.

Komissio on tehnyt edelleen tiivistä yhteistyötä Kansainvälisen työjärjestön kanssa

Komissio on antanut yhteistyössä ILO:n kanssa teknistä apua **Georgialle** tukeakseen maata sen hyväksyessä uuden työlain syyskuussa 2020. Tämän seurauksena Georgia läheni kansainvälisiä normeja ja asiaankuuluvaa EU:n lainsäädäntöä ja sääti uuden työsuojelutarkastuksia koskevan lain. ILO:n kanssa tehdyn yhteistyön avulla komissio pystyi myös tarjoamaan teknistä apua työntekijöiden oikeuksien edistämiseksi **Kolumbian** maaseutualueilla työsuojelutarkastusten vahvistamista koskevan hankkeen ansiosta. Se mahdollisti myös työsuojelutarkastuksia koskevan työpajan järjestämisen **Perussa** helmikuussa 2020. EU antoi vuonna 2020 myös teknistä apua työsuojelutarkastusten parantamiseksi **Ecuadorin** maatalousalalla (toteutetaan vuonna 2021).

Myös ympäristökestävyyttä koskevien sitoumusten täytäntöönpano on yhä tärkeämpää

Ympäristöalalla komissio jatkoi tiivistä yhteistyötään **Vietnamin** kanssa metsälainsäädännön soveltamisen valvonnan, metsähallinnon ja puukaupan alalla (FLEGT). EU:n ja Vietnamin vapaaehtoinen kumppanuussopimus tuli voimaan kesäkuussa 2019, ja Vietnam jatkoi puutavaran laillisuuden varmennusjärjestelmän täytäntöönpanon edellyttämien säännösten valmistelua. Myös **Ukrainan** kanssa jatkettiin Ukrainan metsäalan uudistusta koskevaa tiivistä yhteistyötä, jossa keskitytään puun korjuuseen ja kauppaan ja erityisesti laittomasti korjatun puutavaran vastaisiin toimiin.

Kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan 15-kohtaisen toimintasuunnitelman uudelleentarkastelussa tutkitaan tapoja vahvistaa täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa

EU:n komission helmikuussa 2018 hyväksymän **15-kohtaisen toimintasuunnitelman** uudelleentarkastelu aloitettiin vuonna 2021 (aikaistettu vuodesta 2023). Siihen sisältyvät laaja julkinen kuuleminen sekä vertaileva tutkimus EU:n kauppasopimusten kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien määräysten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta. Kokonaisuutena tämä uudelleentarkastelu kattaa kaikki kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien lukujen tuloksellisen täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan kannalta olennaiset näkökohdat, mukaan lukien sitoumusten laajuus, seurantamekanismit, mahdollisuus määrätä seuraamuksia noudattamisen laiminlyönnistä, ihmisoikeuslauseke sekä institutionaalinen rakenne ja tarvittavat resurssit.

Pannessaan täytäntöön EU:n kauppasopimuksiin sisältyviä kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevia määräyksiä komissio hyödyntää EU:n sisäisten neuvoo-antavien ryhmien neuvoja, joiden avulla se voi olla yhteydessä EU:n ja kumppanimaiden kansalaisyhteiskuntaan

Kahdessatoista EU:n kauppasopimuksessa⁴¹ määrätään **kansalaisyhteiskunnan** osallistumisesta sopimusten kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien lukujen seurantaa ja täytäntöönpanoa koskevaan neuvontaan erityisesti perustamalla kummallekin osapuolelle **sisäisiä neuvoo-antavia ryhmiä**. EU:n sisäisten neuvoo-antavien työryhmien jäseniin kuuluu EU:n tasoisten sidosryhmien sekä tiettyihin aiheisiin keskittyvien, pienempien organisaatioiden edustajia. Suurin osa jäsenistä valitaan julkisen kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella, kun taas toiset nimittää Euroopan talous- ja sosiaalikomitea

⁴¹ Tämä kertomus kattaa 11 näistä sopimuksista. Siinä ei käsitellä 12. sopimusta eli Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehtyä kauppaa- ja yhteistyösopimusta, koska sen soveltaminen alkoi vasta 1. tammikuuta 2021.

(ETSK), joka toimii myös EU:n sisäisten neuvoa-antavien ryhmien sihteeristönä. Komissio tukee sekä EU:n että kumppanimaiden sisäisten neuvoa-antavien työryhmien työtä kumppanuusvälinehankkeen avulla samoin kuin komission päätoimipaikassa työskentelevän komission henkilöstön ja EU:n edustustojen kaupparyhmien tekemää yhteistyötä.

Esimerkkejä EU:n sisäisten neuvoo-antavien työryhmien toimista, jotka ovat merkityksellisiä kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevien lukujen täytäntöönpanon kannalta

Työmarkkinakiista Etelä-Korean kanssa: EU:n sisäisen neuvoo-antavan työryhmän jäsenet tukivat komissiota tämän edistäessä EU:n pyrkimyksiä saada Etelä-Korea noudattamaan EU:n ja Korean vapaakauppasopimuksen mukaisia työlainsäädäntöä koskevia sitoumuksia ja toimittivat komissiolle tietoja mahdollisista ongelmakohtista ILO:n keskeisiin periaatteisiin liittyvissä Korean oikeudellisessa kehyksessä ja käytännöissä sekä keskeisten ILO:n yleissopimusten ratifioinnissa. EU:n sisäisellä neuvoo-antavalla työryhmällä on aktiivinen rooli kauppaa ja kestävästä kehitystä käsittelevän paneelin raportin noudattamisen valvonnassa.

Ihmisoikeuskysymykset Andien maissa: EU:n sisäinen neuvoo-antava ryhmä kertoi komission kanssa vuonna 2020 järjestämissään kahdessa kokouksessa Kolumbian ammattiliittojen johtajiin ja ympäristöaktivisteihin kohdistuneesta väkivallasta, Ecuadorin banaanialan tilanteesta, työ- ja ympäristökysymysten seurannasta Perussa sekä covid-19-pandemian sosioekonomisista vaikutuksista EU:hun ja Andien kumppanimaihin. Komissio hyödynsi tätä panosta keskustellessaan kauppakumppaneiden kanssa kauppaa ja kestävästä kehitystä käsittelevän komitean kokouksissa.

Jäsennellyn vuoropuhelun käynnistäminen kansalaisyhteiskunnan kanssa on osoittautunut vaikeaksi joillekin EU:n kauppakumppaneille, joiden yhteistyö kansalaisyhteiskuntansa kanssa on ollut niukkaa. EU:n edustustoja kannustetaan olemaan yhteydessä isäntämaihin näiden perustaessa rakenteita ja antamaan tarvittaessa neuvoja ja tukea, kuten seuraava esimerkki osoittaa:

- EU:n ja Vietnamin välinen vapaakauppasopimus: Komissio on tukenut Hanoissa sijaitsevan EU:n edustuston kaupparyhmän avulla aktiivisesti Vietnamin sisäisen neuvoo-antavan ryhmän perustamista vapaakauppasopimuksen tultua voimaan. Tätä tukea on kanavoitu pääasiassa hankkeella, jolla edistetään työmarkkinaosapuolten (yritys- ja työntekijäjärjestöt) ja kansalaisyhteiskunnan (kansalaisjärjestöt) osallistumista. Sekä paikallinen kansalaisyhteiskunta että Vietnamin hallinto ovat arvostaneet tätä, sillä Vietnamin riippumattomilla kansalaisjärjestöillä on vain vähän kokemusta.

D. Kauppasopimusten vaikutusten analysointi (jälkikäteen) täytäntöönpanon parantamiseksi

Nykyisten sopimusten todellisista vaikutuksista saadut opetukset auttavat parantamaan täytäntöönpanoa tulevaisuudessa

Komissio arvioi **kauppasopimustensa vaikutuksia pidemmällä aikavälillä**, yleensä ensimmäisen kerran viiden täytäntöönpanovuoden jälkeen, tarkistaakseen, onko odotetut tulokset saavutettu. Vuonna 2020 saatettiin päätökseen kaksi jälkiarviointia. Ne koskivat talouskumppanuussopimusta **Cariforumin** kanssa (sen toinen arviointi kymmenen voimassaolovuoden jälkeen) ja vapaakauppasopimuksia **kuuden Välimeren maan**⁴² kanssa. Jälkiarviointit julkaistiin tammikuussa ja maaliskuussa 2021. Molemmissa tutkimuksissa käsitellään tärkeimpiä ratkaisemattomia kysymyksiä ja sitä, mihin täytäntöönpanossa olisi keskityttävä. Lisäksi niissä yksilöidään näiden alueiden tavallisimpia ongelmia.

⁴² Arviointi kattaa Algerian, Egyptin, Jordanian, Libanonin, Marokon ja Tunisian; <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fab9bddd-9106-11eb-b85c-01aa75ed71a1>

Esimerkiksi **EU:n ja Cariforumin talouskumppanuussopimuksen** osalta viranomaisten/virastojen hallinnollisten valmiuksien puute on edelleen huolestuttava ongelma, samoin kuin elinkeinoelämän puutteellinen tietoisuus sopimuksesta sekä avoimuusvelvoitteiden riittämätön noudattaminen. Talouskumppanuussopimuksen kehitysulottuvuuden vuoksi sen onnistunut täytäntöönpano 14 Cariforum-valtiossa riippuu samalla merkittävästi asiaankuuluvasta kehitysyhteistyön rahoituksesta. Kauden 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineeseen (NDICI – Globaali Eurooppa) kuuluva uusi kumppanuusohjelma tarjoaa mahdollisuuksia tällaiselle räätälöidylle tuelle yksilöityjen, kauppaan liittyvien haasteiden voittamiseksi. Arvioinnissa yksilöitiin myös aloja, joilla EU:n oli tehtävä enemmän, erityisesti jäsenvaltioiden sitoutumisen lisäämisen, paremman viestinnän sekä yritysten välisten yhteyksien ja foorumien tukemisen osalta.

Kuuden Euro–Välimeri-assosiaatiosopimuksen osalta arvioinnissa todetaan, että tullien ulkopuolisia toimenpiteitä, kuten harkinnanvaraisia tuontilisenssejä tai ilmoittamatta jätettyjä teknisiä määräyksiä, on edelleen vähennettävä, sillä ne aiheuttavat ennakoimattomuutta ja vääristävät paikallista liiketoimintaa. Lisäksi arvioinnissa suositellaan hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistamista, kansainvälisesti tunnustettujen standardien soveltamista ja vaatimustenmukaisuuden arviointien tarpeettoman päällekkäisyyden välttämistä. Liiketoimintaympäristön parantamisen lisäksi EU:n tukea ja yhteistyötä olisi lisättävä kilpailukykyä, taitoja ja logistisia rajoitteita parantavien toimintapolitiikkojen osalta. Määritetyt tavoitteet eivät ainoastaan anna tietoa vapaakauppasopimusten täytäntöönpanoprosessia varten, vaan ne myös voivat ohjata EU:n kauppaa tukevaa kehitysapua koskevaa pohdintaa vuosina 2021–2027.

III. Pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen kauppasopimusten hyödyntämisessä

Pk-yritysten ja perheyriyten osuus kaikista EU:n yrityksistä on noin 99 prosenttia, ja ne tuottavat puolet EU:n BKT:stä

Maailmanmarkkinat ovat edelleen merkittävä kasvun lähde pk-yrityksille, joiden osuus kaikesta EU:n viennistä on kolmannes ja jotka työllistävät yli 13 miljoonaa henkilöä EU:ssa⁴³. Komissio tehosti vuonna 2020 toimia, joilla autetaan pk-yrityksiä hyödyntämään kauppasääntöjä ja -sopimuksia mahdollisimman tehokkaasti ja tehdään niille helpommaksi ilmoittaa kauppasopimusten ja -sääntöjen noudattamista koskevista ongelmista.

Tiedon ja osaamisen puute voi sinänsä muodostaa kaupan ja investointien esteen, joka rasittaa erityisesti pieniä yrityksiä. Ensinnäkään kauppasopimuksista ei ole hyötyä, jos mahdolliset edunsaajat eivät tiedä niistä eivätkä osaa hyödyntää niiden etuja konkreettisesti tapauksessa. Vaikka pk-yritykset eivät vie tuotteitaan suoraan, kauppasopimukset voivat olla niiden kannalta merkittäviä, koska niillä on rooli maailmanlaajuisissa toimitusketjuissa. Toiseksi: vaikka yritykset olisivat tietoisia WTO:n säännöistä ja EU:n etuuskohtelu kauppaa koskevista sopimuksista, niiden hyödyt eivät toteudu automaattisesti. Vaikka kaupan edistäminen kuuluu jäsenvaltioiden, elinkeinoelämän järjestöjen tai kaupan edistämisestä vastaavien viranomaisten toimivaltaan, komissio jatkoi tästä syystä vuonna 2020 niiden toiminnan tukemista muun muassa ohjeistuksen, tiedotuksen (erityisesti kumppanimaissa

⁴³ Kauppapolitiikan pääosaston pääekonomistin muistio, toukokuu 2020:
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/june/tradoc_158778.pdf

olevien EU:n edustustojen kautta), erityisten vuorovaikutteisten verkkotyökalujen sekä pk-yritysten tarpeisiin mukautettujen tukipalvelujen ja -keskusten avulla.

Kehitysmaiden kanssa tehtävät kauppasopimukset tarjoavat markkinoillepääsymahdollisuuksia, joihin paikalliset pk-yritykset tarttuvat innokkaasti, sekä kannustimia uudistuksille, jotka voivat toimia kehitysyhteistyön perustana jatkossa. Esimerkiksi Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden kanssa tehdyissä talouskumppanuussopimuksissa on vahva kehitysulottuvuus: niiden onnistunut täytäntöönpano edellyttää, että näiden maiden sisäisiin kaupan rajoitteisiin puututaan kauppaa tukevan kehitysavun avulla. Tähän kertomukseen liittyvä komission yksiköiden valmisteluasiakirja sisältää esimerkkejä siitä, miten EU:n edustustot pyrkivät poistamaan kaupan esteitä kauppaa tukevalla kehitysavulla. EU:n kauppaa tukevaa kehitysapua koskeva edistymiskertomus vuodelta 2020 sisältää lisätietoja komission ja jäsenvaltioiden tuesta kehitysmaiden pk-yrityksille EU:n kauppasopimusten hyödyntämiseksi mahdollisimman tehokkaasti.⁴⁴

A. Access2Markets-portaali ja alkuperäsääntöjen itsearviointiväline (ROSA)

Vuonna 2020 käynnistettiin Access2Markets-portaali, joka tarjoaa kauppaa koskevan maksuttoman keskitetyn tietolähteen

Komission lokakuussa 2020 avaama uusi tuontia ja vientiä koskeva **Access2Markets-portaali**⁴⁵ ja siihen integroitu **alkuperäsääntöjen itsearviointiväline (ROSA)** tarjoavat maksutta runsaasti haettavissa olevia, ajantasaisia tietoja useilla kielillä. Se kattaa 122 EU:n ulkopuolista vientimarkkinaa ja 190 lähdemarkkinaa. Yritykset voivat tutustua tuonnin ja viennin tariffeja, veroja, kiintiöitä sekä tuontimuodollisuuksia ja -menettelyjä koskeviin tietoihin ja vertailla kaikkien EU:n kauppasopimusten alkuperäsääntöjä. Portaali on kaikkien käyttäjien käytettävissä, mutta se on erityisen hyödyllinen pk-yrityksille.

Portaaliin sisältyy itsearviointiväline, jonka avulla yritykset voivat tutustua EU:n eri sopimusten alkuperäsääntöihin

Alkuperäsääntöjen itsearviointiväline ROSA

ROSA opastaa erilaisten kysymysten avulla käyttäjiä näiden arvioidessa, vastaavatko heidän tuotteensa sääntöjä, joiden perusteella he voivat saada etuuskohtelun jonkin EU:n kauppasopimuksen nojalla. Yritysten toiminnan helpottamiseksi ROSA sisältää myös selkeät ohjeet asiakirjoista, joita tarvitaan alkuperätodisteina tullietuuksien saamiseksi, ja siinä on toiminto, jonka avulla eri sopimusten sääntöjä voidaan vertailla. Nykyisin ROSAa käytetään noin 500 kertaa päivässä.

Access2Market-portaali on saanut myönteisen vastaanoton jopa 10 000 päivittäiseltä käyttäjältään, joista 70 prosenttia on EU:sta. Sitä käytetään huomattavasti enemmän kuin välineitä (markkinoillepääsyä koskeva tietokanta ja kaupan tukipiste), jotka sillä korvattiin. Access2Market-portaali ja ROSA-väline on laadittu tiiviissä yhteistyössä sekä elinkeinoelämän järjestöjen että kauppakamarien kanssa, ja niitä parannetaan jatkuvasti käyttäjäpalautteen perusteella. Osoituksena ansioistaan portaali valittiin yleisöäänestyksessä **Euroopan oikeusasiamiehen hyvän hallinnon**

⁴⁴ Euroopan komissio, *EU Aid for Trade Progress Report 2020 – Review of progress on the implementation of the updated EU aid for trade strategy of 2017*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2020 (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f022db96-d854-11ea-adf7-01aa75ed71a1>).

⁴⁵ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/ft/home>

palkinnon⁴⁶ saajaksi vuonna 2021, mikä merkitsi tunnustusta sen tarjoamalle kansalaiskeskeiselle palvelulle kriisiaikoina.

Access2Markets-portaalia on tarkoitus laajentaa lähivuosina palveluihin ja hankintoihin liittyvillä moduuleilla, ja ROSA-välineen on tarkoitus sisältää useimmat sopimukset vuoden 2021 loppuun mennessä

Osana parannuksia **Access2Markets-portaalin soveltamisalaa laajennetaan** kattamaan EU:n kauppasopimusten muut keskeiset osat:

- **Useita EU:n sopimusten mukaisia palvelualoja kattavaa, haettavassa muodossa olevaa tietokantaa** kehitetään parhaillaan pilottiperiaatteella, ja esimerkiksi kasvien ja eläinten terveyttä koskevien säännösten alalla laaditaan erityisiä alakohtaisia oppaita, joissa keskitytään tiettyihin alueisiin tai maihin.
- **Myös ROSAn maantieteellistä kattavuutta laajennetaan** siten, että se kattaa useimmat kauppasopimukset vuoden 2021 loppuun mennessä. Tällä hetkellä se kattaa 26 kauppasopimusta, jotka on tehty 36 maan (muun muassa Yhdistynyt kuningaskunta, Keski-Amerikan kumppanimaat, Kolumbia/Peru/Ecuador, Vietnam, Kanada, Japani ja Etelä-Korea) kanssa.
- Uusi syyskuussa 2021 käynnistetty erityinen väline – **Access2Procurement**⁴⁷ – kattaa EU:n kauppasopimusten mukaiset julkiset hankinnat alkaen julkisia hankintoja koskevan sopimuksen (GPA-sopimus) sekä EU:n ja Kanadan välisen sopimuksen (CETA) jäsenistä; välineen kattavuutta laajennetaan asteittain.

Uusi väline julkisia tarjouskilpailuja koskevan tiedotuksen parantamiseksi

Access2Procurement on uusi tietotekninen väline, joka on integroitu Access2Markets-alustaan. Sen tarkoituksena on auttaa eurooppalaisia toimittajia selvittämään, onko niillä oikeus tehdä tarjouksia tietystä julkisesta hankintasopimuksesta kolmannessa maassa. Käyttäjän kolmeen tai neljään hankintayksikköä, hankinnan kohdetta ja sopimuksen odotettua arvoa koskevaan kysymykseen antaman vastauksen perusteella tämä uusi väline antaa nopean ja erittäin luotettavan arvion siitä, onko käyttäjällä oikeus osallistua tarjouskilpailuun. Tämä auttaa tarjoajia määrittämään, kuuluuko kolmannen maan hankintahanke kyseisen maan EU:lle antamien markkinoillepääsyä koskevien sitoumusten piiriin WTO:n julkisia hankintoja koskevan sopimuksen tai jonkin kahdenvälisen sopimuksen nojalla.

B. Oppaat, tukipalvelut, pk-yrityskeskukset ja yhteistyö verkostojen kanssa

Komissio keskittyy viestinnässään edelleen EU:n kauppasopimusten yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, tarjoamiin hyötyihin

Komissio **laati** myös vuonna 2020 **useita oppaita**, joiden avulla yritykset voivat hyödyntää sopimuksia. Oppaita tuetaan sidosryhmille suunnatuilla koulutustilaisuuksilla ja verkkoseminaareilla, jotka täydentävät EU:n jäsenvaltioiden ja yritysten toimia. **EU:n edustustoilla** on tärkeä rooli tietoisuuden lisäämisessä, ja ne tukevat talouden toimijoita, jotka haluavat hyötyä sopimuksesta.

⁴⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=EXkldaJvv5E>

⁴⁷ <https://webgate.ec.europa.eu/procurement/#/step1>

- Esimerkki – Kanada: Komissio jatkoi vuonna 2020 erityisten oppaiden laatimista ja verkkoseminaarien järjestämistä sellaisten EU:n yritysten tukemiseksi, jotka toimivat tai haluavat toimia Kanadan markkinoilla. Tämä työ kattoi yhdeksän alaa erittäin teknisistä aiheista, kuten metyylibromidikäsittelyn vaihtoehdot tiettyjen kasvituotteiden viemiseksi tai puhtaan teknologian yritysten mahdollisuudet, yleisempiin aiheisiin, kuten osallistumismahdollisuudet Kanadan julkisiin hankintoihin liittovaltion ja osavaltioiden tasolla tai yleiskatsaus teollis- ja tekijänoikeuksista Kanadassa. Kaikki nämä oppaat ja raportit ovat julkisesti saatavilla komission verkkosivustolla⁴⁸.
- Esimerkki – Japani: Tokiossa sijaitsevan EU:n edustuston kaupparyhmä laati vuonna 2020 vaihekohtaisen oppaan, joka tarjoaa yrityksille markkinoille pääsyä koskevia tietoja ja jota on täydennetty alakohtaisilla oppailla⁴⁹.

Keskeisillä markkinoilla toimivilla pk-yritykskeskuksilla, joita EU tukee, on tärkeä rooli

Auttaakseen pk-yrityksiä kansainvälistymään ja saamaan neuvoteltuja etuja kumppanimaissa **komissio tukee edelleen Kiinassa ja Japanissa toimivia pk-yrityskeskustoja** tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden, kansallisten ja eurooppalaisten elinkeinoelämän järjestöjen ja kaupanedistämisyjärjestöjen kanssa. **EU:n ja Japanin teollisessa yhteistyökeskuksessa**⁵⁰ on 2 233 rekisteröitynyttä jäsentä. EU ja Japani rahoittavat ja hallinnoivat sitä yhteisesti⁵¹ yhdessä jäsenvaltioiden kaupan edistämisyjärjestöjen kanssa. Se tarjoaa pk-yrityksille useita palveluja⁵² muun muassa talouskumppanuussopimusta koskevan neuvontapalvelun⁵³ ja Japanin verotusta ja julkisia hankintoja koskevan neuvontapalvelun⁵⁴ välityksellä sekä edistää teknologian siirtoa EU:n ja Japanin välillä erityisen tukipalvelun avulla⁵⁵. **EU:n pk-yrityskeskus Kiinassa** on komission rahoittama hanke, jolla on vuodesta 2010 lähtien autettu pieniä ja keskisuuria eurooppalaisia yrityksiä valmistautumaan liiketoimintaan Kiinassa. Nyt kolmannessa vaiheessaan oleva hanke on tarkoitus toteuttaa lokakuusta 2020 maaliskuuhun 2022. EU:n pk-yrityskeskuksen toinen vaihe (heinäkuusta 2014 huhtikuuhun 2020) sai EU:lta rahoitusta yhteensä 5,9 miljoonaa euroa, ja sillä on 14 163 rekisteröitynyttä käyttäjää EU:n pk-yrityskeskuksen verkkosivustolla.

Pk-yrityskeskukset Japanissa ja Kiinassa

Esimerkkejä EU:n ja Japanin teollisen yhteistyökeskuksen toimista vuonna 2020:

- ✓ 16 talouskumppanuussopimukseen liittyvää (talouskumppanuussopimusta koskevan neuvontapalvelun välityksellä toteutettua) verkkoseminaaria, joissa oli 925 osallistujaa
- ✓ 18 tietokoostetta, joissa annetaan pk-yrityksille opastusta

⁴⁸ <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1720&title=CETA-factsheet-and-guides>

⁴⁹ Japanin julkisia hankintoja koskeva opas EU:n toimittajille: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/november/tradoc_159028.pdf; vaihekohtainen opas, jossa annetaan markkinoille pääsyä koskevia tietoja EU:n yrityksille: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-japan-economic-partnership-agreement>

⁵⁰ <https://www.eu-japan.eu/>

⁵¹ EU:n myöntää rahoitusta COSME-ohjelman vuoden 2020 työohjelmasta (5,6 miljoonaa euroa; huhtikuu 2020 – maaliskuu 2022).

⁵² <https://www.eu-japan.eu/summary-activities>

⁵³ <https://www.eubusinessinJapan.eu/library/news/epa-helpdesk>

⁵⁴ <https://www.eu-japan.eu/japan-tax-public-procurement-helpdesk>

⁵⁵ <http://www.eu-jp-tthelpdesk.eu/>

- talouskumppanuussopimuksen keskeisistä näkökohdista
- ✓ 21 verkkoseminaaria, joissa oli 810 osallistujaa.

Esimerkkejä Kiinassa olevan EU:n pk-yrityskeskuksen toimista (marraskuu 2014 – huhtikuu 2020):

- ✓ 307 koulutustapahtumaa Kiinassa ja EU:ssa yli 12 000:lle EU:n pk-yritykselle
- ✓ 28 yhteisymmärryspöytäkirjaa valtion virastojen ja yrityksiä tukevien organisaatioiden kanssa Kiinassa ja Euroopassa
- ✓ 270 kumppanuutta EU:n pk-yrityskeskuksen ja kumppaniorganisaatioiden välillä.

Pk-yrityskeskuksia tukevat joissakin tapauksissa myös aihekohtaiset tiimit

EU:n yrityksillä (erityisesti pienemmillä yrityksillä) on usein käytännön haasteita ja rajoituksia, jotka liittyvät teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamiseen kolmansissa maissa. Tällaisia haasteita ovat muun muassa pakollinen teknologian siirto, menettelylliset puutteet, oikeuksien rekisteröinnin ruuhkat, tiettyjen oikeuksien rekisteröimättä jättäminen, teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksista määrättävien seuraamusten lievyys, asiantuntemuksen puute, korruptio, tietoisuuden puute ja avoimuuden puute. Auttaakseen yrityksiä vastaamaan tehokkaasti näihin haasteisiin, jotka voivat vaikuttaa niiden kansainvälistymispyrkimyksiin, komissio on perustanut **teollis- ja tekijänoikeuksia käsitteleviä aihekohtaisia pk-yritysten neuvontapalveluja keskeisillä alueilla, erityisesti Kiinassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Kaakkois-Aasiassa**⁵⁶. Näillä neuvontapalveluilla autetaan EU:n pk-yrityksiä sekä suojaamaan teollis- ja tekijänoikeuksiaan että valvomaan niiden noudattamista EU:n kauppakumppanimaiden alueilla tarjoamalla maksutta tietoa ja palveluja.

⁵⁶ https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/ip-thematic-areas_en

C. Yhteistyön syventäminen yritysten ja yritysverkostojen kanssa

Kentällä toimivien yritysten tavoittamiseksi komissio **syvensi vuonna 2020 edelleen yhteistyötään EU:n elinkeinoelämän etujen edustajien kanssa** EU:ssa ja kolmansissa maissa. Tällaisia edustajia ovat muun muassa Yritys-Eurooppa-verkosto (Enterprise Europe Network, EEN)⁵⁷, Eurooppalaisten elinkeinoelämän järjestöjen maailmanlaajuinen verkosto (EBO WWN)⁵⁸ ja jäsenvaltioiden kaupanedistämisyjärjestöt. Komission tavoitteena on edistää näkemysten vaihtoa näiden järjestöjen kanssa eurooppalaisten yritysten markkinoillepääsyn parantamiseksi kolmansissa maissa.

Yritys-Eurooppa-verkosto antaa EU:n tekemiä vapaakauppasopimuksia koskevaa neuvontaa. Yritys-Eurooppa-verkoston pk-yritysten kansainvälistymistä käsittelevä temaattinen ryhmä jakaa säännöllisesti tietoa uusimmista kauppiaan liittyvistä kysymyksistä Yritys-Eurooppa-verkoston yhteisöfoorumien kautta. Asiantuntijaryhmä järjestää verkkoseminaareja paikallisille yrityksille ja Yritys-Eurooppa-verkoston neuvonantajille sekä tarjoaa neuvontapalveluja kauppasopimuksia koskevan tiedon levittämiseksi:

Yritys-Eurooppa-verkoston viimeaikaiset toimet

- Yritys-Eurooppa-verkoston pk-yritysten kansainvälistymistä käsittelevä temaattinen ryhmä järjesti 27. tammikuuta 2021 verkkoseminarin ”Meet our international partners: EEN Singapore”, jossa tuotiin esiin sellaisten EU:n yritysten mahdollisuuksia, jotka haluavat harjoittaa liiketoimintaa Singaporessa vapaakauppasopimusta hyödyntäen, ja niiden saatavilla olevaa tukea.
- Vietnamin Yritys-Eurooppa-verkosto käynnisti neuvontapalvelun arvioidakseen 1. elokuuta 2020 voimaan tulleeseen EU:n ja Vietnamin väliseen vapaakauppasopimukseen liittyviä yritysten tarpeita muun muassa tekemällä kyselytutkimuksia ja järjestämällä kokouksia.
- Marraskuussa 2020 Yritys-Eurooppa-verkosto järjesti tiiviissä yhteistyössä kauppapolitiikan pääosaston kanssa erityisen käytäntöön painottuvan koulutustilaisuuden Access2Markets-portaalin toiminnoista. Verkkoseminaari otettiin hyvin vastaan, ja koulutusta seurasi yli 200 Yritys-Eurooppa-verkoston neuvonantajaa. Tulevaisuudessa suunnitellaan järjestettävän lisää käytännön koulutustilaisuuksia.

Pk-yritysten tukeminen sisältyy nyt moniin EU:n kauppasopimuksiin

Jotta pk-yritykset voisivat hyödyntää paremmin EU:n kauppasopimuksia, viimeaikaisiin **EU:n vapaakauppasopimuksiin on sisällytetty erityisiä pk-yrityksiä koskevia lukuja**⁵⁹, joissa määrätään

⁵⁷ Verkostoa yhteisrahoitetaan EU:n [COSME-ohjelmasta](#). Verkosto toimii yli 60 maassa ja tuo yhteen 3 000 asiantuntijaa 600 jäsenorganisaatiosta. Sen tavoitteena on auttaa pk-yrityksiä kansainvälisessä toiminnassa.

⁵⁸ <https://eboworldwide.eu/>

⁵⁹ Kanadan kanssa on sovittu pk-yrityksiä koskevasta suosituksesta, ja EU:n ja Japanin välisessä talouskumppanuussopimuksessa ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehdyssä kauppa- ja yhteistyösopimuksessa on pk-yrityksiä koskevat luvut, kuten myös Mercosurin kanssa tehdyissä sopimuksissa ja

avoimuudesta pk-yrityksiin nähden sekä sopimuspuolten pk-yrityksille tarkoitettujen yhteyspisteiden välisistä säännöllisistä yhteyksistä. CETA-sopimuksen nojalla perustetut pk-yritysten yhteyspisteet toimittivat vuonna 2020 toimintakertomuksen CETA-sekakomitealle, joka kokoontui heinäkuussa 2020 ja alkoi toteuttaa vuosien 2020–2021 työsuunnitelmaansa⁶⁰. Työsuunnitelmaan sisältyy muun muassa Yritys-Eurooppa-verkosto ja pk-yritysten edistymisen seuranta CETA-sopimuksen mukaisesti. EU:n ja Japanin välisen talouskumppanuussopimuksen nojalla perustettujen yhteyspisteiden kokous pidettiin helmikuussa 2021, ja molemmat osapuolet raportoivat kokouksessa aloitteistaan pk-yrityksiä koskevan luvun tiedotusta koskevien määräysten täytäntöönpanemiseksi.

IV. Esteiden poistaminen ja ratkaisujen löytäminen

IV.1 Kaupan esteiden ja niiden poistamisen tilanne haasteellisena vuonna

Vuosi 2020 oli erityisen vaativa: covid-19-pandemian aiheuttama terveys- ja talouskriisi on ruokkinut protektionismia ja tehnyt joistakin kumppaneista haluttomampia poistamaan esteitä, jotka ovat peräisin kriisiä edeltäneeltä ajalta.

EU:n kauppasopimuksilla perustetut institutionaaliset elimet ovat tärkeä väline sellaisten kauppakumppaneiden, joiden kanssa EU on tehnyt etuuskohtelukauppaa koskevia sopimuksia, kanssa ilmenneiden ongelmien havaitsemiseksi, esiin tuomiseksi ja ratkaisemiseksi. Yritykset saattavat kuitenkin kohdata ongelmia aloilla, joita ei käsitellä suoraan kauppasopimuksessa, tai maissa, joiden kanssa EU:lla ei ole etuuskohtelukauppaa koskevaa sopimusta. Työ esteiden tunnistamiseksi ja poistamiseksi on jatkunut vuonna 2020 kaikilla tasoilla (kahdenvälisellä ja monenvälisellä tasolla). Näin voidaan auttaa EU:n yrityksiä, joihin kohdistuu rajoittavia toimenpiteitä tai käytäntöjä, joita EU:n kauppakumppanit kohtelevat epäoikeudenmukaisesti tai jotka eivät voi kilpailla tasapuolisissa toimintaedellytyksissä. Valitusten tekemisen helpottamiseksi komissio perusti marraskuussa 2020 Access2Markets-portaaliinsa **keskitetyn asiointipisteen**, joka tarjoaa tietoja kaupan esteistä ja/tai kauppakumppaneista, jotka eivät täytä kauppaa ja kestävä kehitystä koskevia sitoumuksiaan.

A. Kaupan ja investointien (kaikkien rekisteröityjen) esteiden määrä 31. joulukuuta 2020

Kuten seuraavasta taulukosta käy ilmi, komission Access2Markets-tietokannassa oli vuoden 2020 lopussa **462 aktiivista kaupan ja investointien estettä, joita esiintyi kaikkiaan 66 kolmannessa maassa**:

Toimenpidetyyppi	Esteiden määrä
Terveys- ja kasvinsuojelutoimet	109
Kaupan tekniset esteet	79
Tullit ja vastaavat sekä määrälliset rajoitukset	78
Hallinnolliset menettelyt	41
Palvelut ja investoinnit	39
Muut toimenpiteet*	37

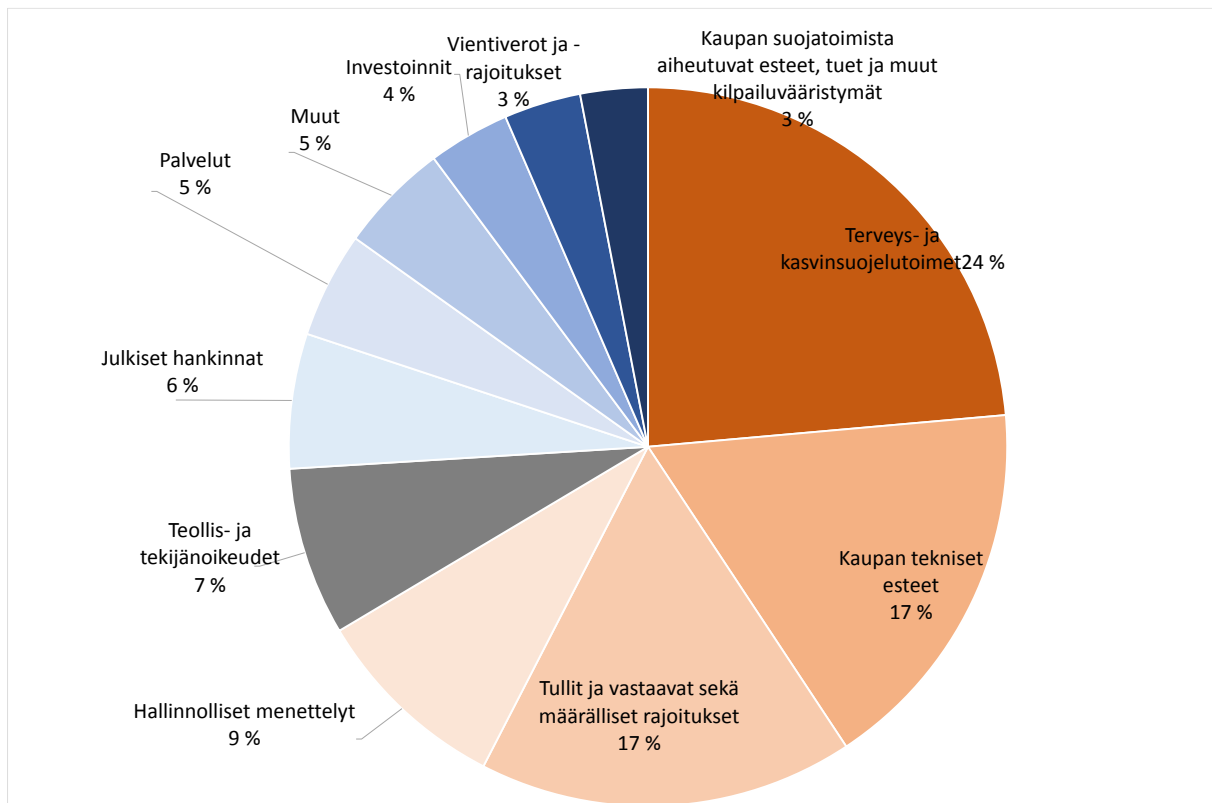
Meksikon kanssa tehdyssä uudistetussa sopimuksessa. Pk-yrityksiä koskevat luvut sisältyvät myös Chilen, Indonesian, Australian ja Uuden-Seelannin kanssa käytäviin neuvotteluihin.

⁶⁰ Työsuunnitelma ja toimintakertomus ovat saatavilla osoitteessa https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/july/tradoc_158910.pdf

Teollis- ja tekijänoikeudet	35
Julkiset hankinnat	28
Vientiverot ja -rajoitukset	16
Kaikki yhteensä	462

* Muita toimenpiteitä ovat esimerkiksi kaupan suojatoimiin ja tukiin liittyvät esteet, kilpailuun vaikuttavat toimenpiteet ja muut toimenpiteet, joita ei voida luokitella edellä mainittuihin luokkiin.

Kaavio 4: Estetyypit vuonna 2020

Kun tarkastellaan edellä kaaviossa 4 esitettyjä **esteiden tyyppejä**, terveys- ja kasvinsuojelutoimet (109) ovat edelleen suurin luokka kuten aiempinakin vuosina. Niiden osuus kaikista rekisteröidyistä esteistä oli neljännes, ja seuraavina tulivat kaupan tekniset esteet sekä tariffitoimenpiteet ja määrälliset rajoitukset (molempia oli lähes 80). Nämä kolme luokkaa muodostivat lähes 60 prosenttia kaikista aktiivisista esteistä vuonna 2020.

Kun tarkastellaan **maantieteellistä jakaumaa**, Kiinassa oli vuonna 2020 edelleen eniten esteitä (40 estettä eli kaksi enemmän kuin vuonna 2019). Toiseksi eniten esteitä oli Venäjällä, jonka jälkeen tulivat Indonesia ja Yhdysvallat (26 kummassakin), Intia (25) ja Turkki (24). Muita maita, joissa oli vähintään kymmenen estettä, olivat Brasilia, Etelä-Korea, Australia, Algeria, Egypti, Marokko, Kanada ja Malesia.

B. Kaupan ja investointien esteiden kehitys vuonna 2020

Seuraavassa taulukossa esitetään vuonna 2020 rekisteröidyt uudet esteet ja poistetut esteet⁶¹ tyyppin tai luokan mukaan, ja se osoittaa, että vuoteen 2019 verrattuna tapahtui nettokasvua (+ 8)⁶²:

Toimenpidetyyppi	Uudet esteet ⁶³	Poistetut esteet
Terveys- ja kasvinsuojelutoimet	13	17
Kaupan tekniset esteet	5	6
Hallinnolliset menettelyt	5	4
Tullit ja vastaavat sekä määrälliset rajoitukset	5	2
Palvelut ja investoinnit	4	1
Muut toimenpiteet ⁶⁴	4	1
Julkiset hankinnat	3	1
Vientiverot ja -rajoitukset	1	1
Teollis- ja tekijänoikeudet	1	0
Kaikki yhteensä	41	33

Terveys- ja kasvinsuojelutoimet olivat jälleen suurin ryhmä uusissa toimenpiteissä (13) mutta myös poistetuissa toimenpiteissä (17); ne muodostivat puolet kaikista vuonna 2020 poistetuista esteistä. Poistetut terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyvät esteet tarkoittivat esimerkiksi Japanin markkinoiden avaamista EU:n viejille tiettyjen EU:n naudanlihatuotteiden osalta, belgialaisten omenien viennin sallimista Meksikoon ja Thaimaahan sekä Etelä-Korean Unkarista peräisin olevalle siipikarjalle asettaman kiellon kumoamista.

Kaupan tekniset esteet ja **hallinnollisiin menettelyihin** liittyvät esteet olivat toiseksi ja kolmanneksi yleisimmät tyypit.

Vuonna 2020 eri aloilla rekisteröidyistä uusista esteistä 43 prosenttia koski **maatalous- ja kalastusala**, kun taas viinialalla havaittiin neljä ja autoteollisuudessa kolme uutta estettä. Maatalouden ja kalastuksen jälkeen suurimman uusien esteiden ryhmän (kahdeksan estettä) muodostivat kuitenkin **horisontaaliset toimenpiteet**, jotka voivat vaikuttaa kaikkeen asianomaiseen kauppakumppanimaahan suuntautuvaan vientiin (kuusi estettä), tai toimenpiteet, jotka kattavat useamman kuin yhden alan (kaksi estettä). Yhdessä **horisontaaliset ja monialaiset toimenpiteet muodostivat neljänneksen kaikista vuonna 2020 rekisteröidyistä uusista esteistä**⁶⁵, mikä kuvastaa protektionististen suuntausten lisääntymistä, jota covid-19-pandemia korosti entisestään.

⁶¹ Täydellinen luettelo vuonna 2020 ilmoitetuista uusista ja poistetuista esteistä on komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/159786.htm>

⁶² Kun edellisen vuoden toimenpiteet (438 aktiivista estettä) lasketaan yhteen vuoden 2020 lukujen kanssa (41 uutta ja 33 poistettua estettä), saadaan summaksi 446. Ero johtuu lähinnä siitä, että komissio on vuodesta 2020 alkaen kirjannut aktiivisiksi esteiksi myös vain osittain poistetut esteet seuratakseen niiden tilannetta. Tämän vuoksi esteitä on nimellisesti enemmän, vaikka taustalla olevat suuntaukset eivät ole muuttuneet.

⁶³ Uusilla esteillä tarkoitetaan Access2Market-portaalissa vuonna 2020 rekisteröityjä esteitä.

⁶⁴ Muita toimenpiteitä ovat esimerkiksi kaupan suojatoimiin ja tukiin liittyvät esteet, kilpailuun vaikuttavat toimenpiteet ja muut toimenpiteet, joita ei voida luokitella edellä mainittuihin luokkiin.

⁶⁵ Tämä horisontaalisesti vaikuttavien toimenpiteiden suuri osuus vaikeuttaa niiden kohteina olevien kauppavirtojen asianmukaista kvantifiointia.

Kaupan ja investointien esteet ja covid-19-pandemia

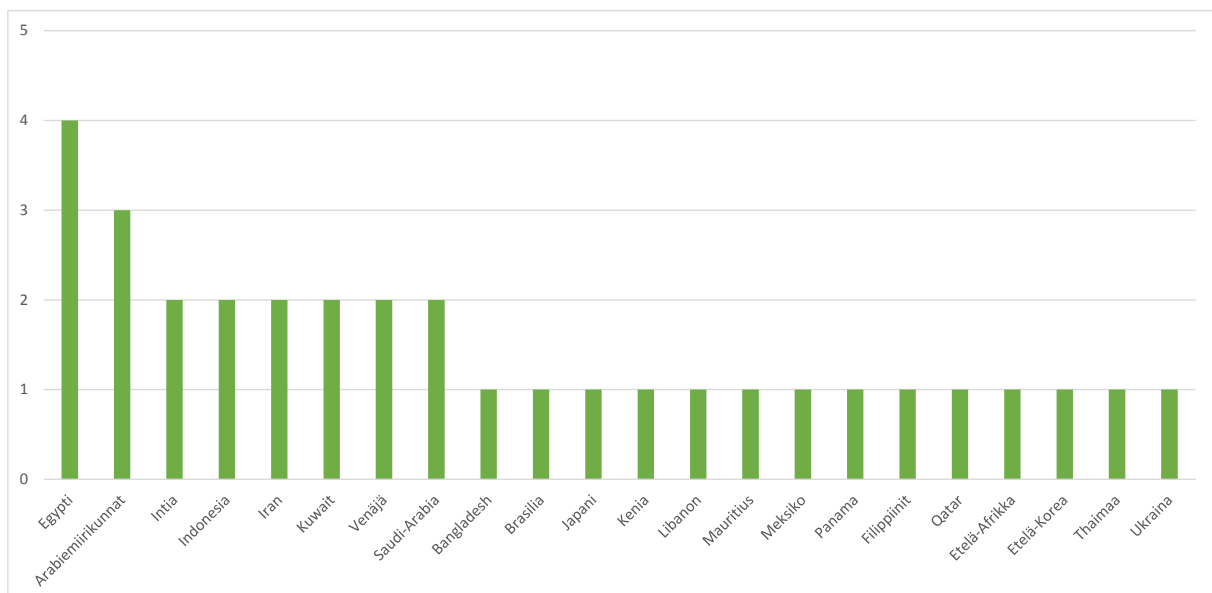
Pandemian alkuvaiheessa toimitusketjun häiriöt johtivat olennaisten (terveydenhuolto)tarvikkeiden kysynnän räjähtämiseen ja siten pulaan niistä sekä refleksinomaisiin toimenpiteisiin ja tuotannon hallitsemattomaan lisääntymiseen (pääasiassa Kiinassa), mikä aiheutti huolta turvallisuudesta ja EU:n normien noudattamisesta. EU otti käyttöön väliaikaisen avoimuusmekanismin **henkilönsuojainten vientilupajärjestelmällä**, jolla korvattiin kansalliset kiellot. Molempien voimassaolo päättyi toukokuun lopussa 2020.

Pandemian ensimmäisen vaiheen aikana useat EU:n kauppakumppanit ottivat käyttöön **vientirajoituksia**. Komissio jatkaa näiden toimenpiteiden seuraamista tarkistaakseen, rajoittuuko niiden voimassaoloaika siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä, eli lakkautetaanko toimenpiteet, kun terveystilanne sen sallii⁶⁶. Tapauksissa, joissa rajoitusten havaitaan vaikuttavan covid-19-pandemian torjumiseksi tarvittavien keskeisten tavaroiden toimituksiin EU:ssa, EU pyrkii poistamaan toimenpiteen tai lieventämään sitä. Esimerkkinä voidaan mainita Intian toimenpiteet, joilla rajoitetaan useiden kriittisten lääkintätarvikkeiden vientiä⁶⁷ ja joiden poistaminen korkeimman poliittisen tason sitoutumisen avulla osoittautui mahdolliseksi.

C. Vuonna 2020 poistetut esteet

Komissio pyrki vuonna 2020 aktiivisesti poistamaan esteitä ja sai aikaan, että 33 estettä poistettiin kokonaan tai osittain 22 kauppakumppanimaassa, kuten kaaviosta 5 käy ilmi.

Kaavio 5: Kumppanien poistamien esteiden määrä (2020)

⁶⁶ Jotkin näistä toimenpiteistä kirjattiin EU:n tietokantaan seuranta varten (Access2Markets-portaalissa <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/fi/barriers>).

⁶⁷ Rajoitukset koskivat muun muassa hydroksiklorokiniinin, muiden vaikuttavien farmaseuttisten aineiden ja parasetamolivalmisteiden toimituksia (yli kolmannes Intian tuotannosta viedään EU:hun).

Komissiolla on käytössään **useita välineitä, joita käytetään usein yhdessä** kaupan esteiden poistamiseen. Sen lisäksi, että komissio aktivoi kahdenvälisen kauppasopimuksiensa mukaisen institutionaalisen kehyksen (ks. edellä II.2 B jakso), se käyttää **diplomaattisia kanavia** ja korkean tason vuoropuhelua kauppakumppaneidensa kanssa esteiden poistamiseen. Se myös tuo esteet säännöllisesti esiin monenvälisissä yhteyksissä WTO:ssa. Lisäksi se voi käynnistää EU:n kaupan esteistä annetun asetuksen mukaisia tutkimuksia (vuonna 2020 käynnistettiin kaksi tutkimusta, jotka saatettiin päätökseen vuonna 2021; ks. jäljempänä).

Kahdenväliset toimet osoittautuivat tehokkaaksi keinoksi puuttua esteisiin

Esimerkkejä kahdenvälisistä toimista:

- Saudi-Arabia/muovi: Komission, EU:n jäsenvaltioiden ja elinkeinoelämän yhdessä toteuttamat toimet auttoivat välttämään Saudi-Arabian suorittamaan muovimateriaalien sertifiointiin liittyvän teknisen esteen. Jäsenvaltiot ja teollisuusjärjestöt ilmoittivat komissiolle uudesta vaatimuksesta, jonka mukaan sertifioitujen oxo-biohajoavien muovien käyttö pakkauksissa olisi pakollista. Komissio tutki asiaa ja katsoi, että tällaiselle rajoitukselle ei ole tieteellisiä perusteita (eli ei ole näyttöä oxo-hajoavien muovien suotuisista vaikutuksista ympäristöön). Tämä ja muu Saudi-Arabiassa sijaitsevan EU:n edustuston esittämä tieteellinen näyttö johtivat siihen, että Saudi-Arabia luopui pakkaustuotteita koskevasta teknisestä määräyksestä.
- Indonesia / teollis- ja tekijänoikeudet: Komissio on kahden viime vuoden aikana ottanut esille Indonesian kanssa vaatimuksen paikallisesta valmistuksesta edellytyksenä lääkkeiden patenttisuojalle, koska se muodosti vakavan esteen eurooppalaisille yrityksille, jotka haluavat kilpailla Indonesiassa. EU oli yhteydessä Indonesiaan diplomaattisten kanavien kautta ja teki yhteistyötä samanmielisten maiden kanssa löytääkseen ratkaisun, joka hyödyttää sekä paikallisia että eurooppalaisia innovatiivisia teollisuudenaloja ja on kansainvälisten normien mukainen. Indonesia hyväksyi lokakuussa 2020 uuden työpaikkojen luomista koskevan niin kutsutun omnibus-lain, jolla kyseinen vaatimus poistettiin. Tämä merkitsi merkittävää askelta kohti kansainvälisten normien noudattamista muun muassa Indonesiassa patentoitujen keksintöjen valmistamisen, tuonnin ja lisensoinnin osalta.

Myös WTO:n ja sen eri komiteoiden puitteissa toteutetut toimet auttoivat

Kun otetaan huomioon kansainväliseen kauppaan vaikuttavien sääntöjen ja määräysten lisääntyminen, on erittäin tärkeää, että kaupan teknisiin esteisiin liittyvät monenväliset periaatteet pannaan asianmukaisesti täytäntöön. EU:n menestyksekkään toiminnan ansiosta **WTO:n kaupan teknisiä esteitä käsittelevässä komiteassa** monet tällaiset kaupan tekniset esteet voitiin selkeyttää, poistaa tai estää, mikä helpottaa EU:n vientiä. Viimeaikaisten arvioiden mukaan tällaiset toimenpiteet vaikuttivat noin **83 miljardin euron**⁶⁸ arvosta **EU:n vientiin viime vuosikymmenen aikana** monilla aloilla, kuten lääkinnällisissä laitteissa, lääkkeissä, autoissa, elintarvikkeissa ja juomissa,

⁶⁸ Tässä menetelmässä arvioidaan nykyiset kauppavirrat, jotka hyötyivät kaupan teknisten esteiden poistamisesta tai ehkäisemisestä, eikä siinä esitetä määrällistä arviota viennin lisääntymisestä tai muista vaikutuksista kauppaan.

tietotekniikkatuotteissa ja sähkölaitteissa, kosmetiikassa, leluissa, tekstiileissä, keramiikassa ja huonekaluissa.⁶⁹

Kaupan esteistä annettu asetus tarjosi ylimääräisen oikeudellisen reitin erityistapauksissa

Kaupan esteistä annettu asetus on oikeudellinen väline, jolla EU:n yrityksille, teollisuudelle, yhdistyksille ja jäsenvaltioille annetaan oikeus tehdä komissiolle valituksia kaupan esteistä kolmansissa maissa. Jos valitus täyttää käsiteltäväksi ottamisen edellytykset, komissio tutkii tapauksen selvittääkseen, onko olemassa näyttöä kansainvälisen kaupan sääntöjen rikkomisesta, joka haittaa kauppaa tai aiheuttaa vahinkoa, ja onko EU:n edun mukaista toimia. Jos menettelyssä todetaan, että toimia tarvitaan kansainvälisen kaupan sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi ja aiheutuneen vahingon poistamiseksi, voidaan toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä, joihin voi sisältyä riitojenratkaisumenettelyn aloittaminen.

Tähän mennessä on käynnistetty **24 kaupan esteistä annetun asetuksen mukaista tutkimusmenettelyä** useiden eri kauppakumppaneiden (esimerkiksi Brasilian, Kanadan, Japanin ja Turkin) kauppakäytännöistä. Vuonna 2020 aloitettiin kaksi tutkimusta, jotka saatettiin päätökseen vuonna 2021.

- Esimerkkejä – Saudi-Arabia/laatat ja Meksiko/tequila: Komissio saattoi 5. toukokuuta 2021 päätökseen tutkimukset Saudi-Arabian toimenpiteistä⁷⁰, joilla rajoitetaan EU:n keraamisten laattojen markkinoillepääsyä, ja Meksikon toimenpiteistä⁷¹, jotka vaikuttivat tequilan vientiin EU:hun. Nämä tutkimukset käynnistettiin asianomaisten elinkeinoelämän järjestöjen (Euroopan keramiikkateollisuusliitto [Cerame-Unie] ja Brewers of Europe -järjestö) valitusten perusteella, ja niillä selvennettiin kyseisten kolmansien maiden toimenpiteiden oikeudellista tilannetta ja taloudellisia vaikutuksia. Tutkimuksissa todettiin, että Saudi-Arabian uudet tekniset määräykset estivät 75–80 prosenttia EU:n keraamisten laattojen viennistä, jonka arvo on 120–150 miljoonaa euroa vuodessa, ja vaikuttivat moniin EU:n pk-yrityksiin, ja että Meksikon kieltäytyminen myöntämästä vientitodistuksia EU:hun vietävälle tequilalle saattaa olla WTO:n sääntöjen perusteella kielletty vientirajoitus.

Saatettuaan nämä kaksi tutkimusta päätökseen **komissio on nyt paremmassa asemassa näiden esteiden poistamiseksi**. Komissio aikoo nyt tehdä yhteistyötä Saudi-Arabian kanssa varmistaakseen näiden esteiden poistamisen joko neuvottelemalla tai saattamalla asian WTO:n käsiteltäväksi. Komissio seuraa myös Meksikossa käynnissä olevia hallinnollisia menettelyjä varmistaakseen, että niillä poistetaan kyseinen kaupan este.

D. Markkinoillepääsyä koskeva kumppanuus ja sen vaikutus vuonna 2020

Vuonna 2020 saavutettiin covid-19-pandemian aiheuttamista vaikeuksista huolimatta konkreettisia tuloksia komission, jäsenvaltioiden ja elinkeinoelämän välisen jatkuvan yhteistyön ansiosta. Yhteistyötä tehtiin markkinoillepääsyä käsittelevissä neuvoa-antavissa ryhmissä Brysselissä sekä

⁶⁹ Ks. myös CEPS:n julkaisu helmikuulta 2021: ”Multilateral cooperation behind the trade war headlines: How much trade is freed up?”; kirjoittajat Lucian Cernat ja David Boucher; https://www.ceps.eu/download/publication/?id=32164&pdf=PI2021-03_Multilateral-cooperation-behind-the-trade-war-headlines.pdf

⁷⁰ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/may/tradoc_159564.pdf

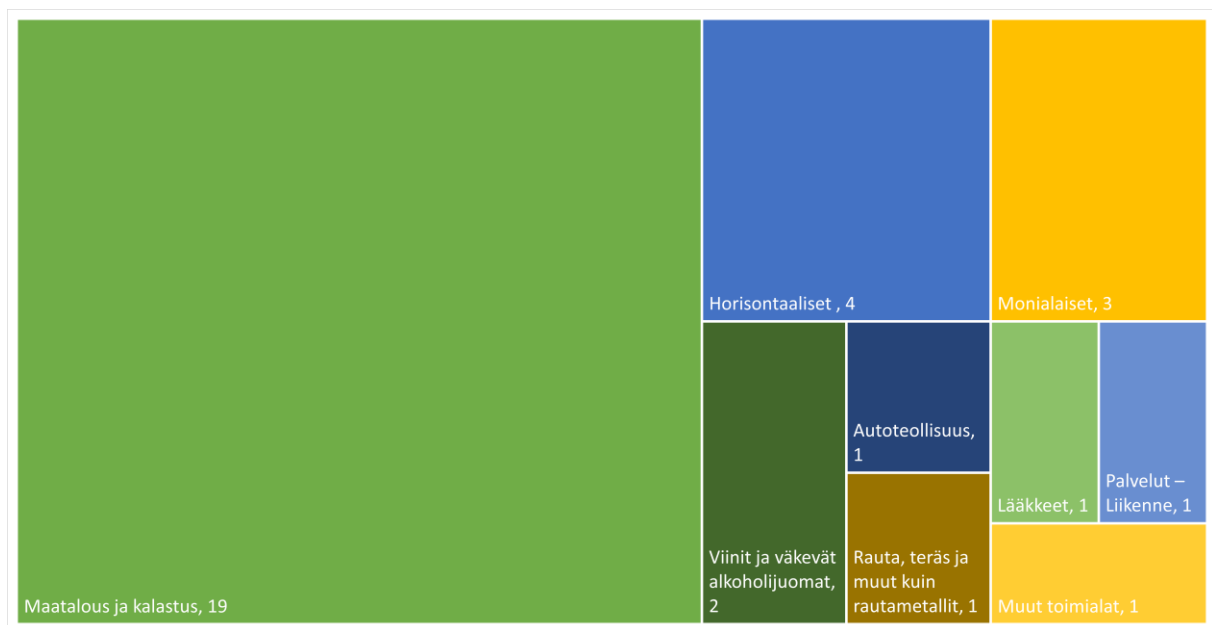
⁷¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/may/tradoc_159563.pdf

monissa EU:n edustustojen kaupparyhmien ohjaamissa markkinoillepääsyä käsittelevissä ryhmissä samoin kuin sidosryhmissä, jotka tarjoavat tietoa tilanteesta paikan päällä kumppanimaissa.

Vuonna 2020 poistettujen esteiden maantieteellisestä jakaumasta voidaan todeta, että Egyptissä poistettiin neljä estettä, Arabiemiirikunnissa kolme estettä, Intiassa, Indonesiassa, Iranissa, Kuwaitissa, Venäjällä ja Saudi-Arabiassa kaksi estettä kussakin ja 14 muussa maassa yksi este. Lähes puolet poistetuista esteistä (15) koski eteläisen Välimeren ja Lähi-idän aluetta, koska komissio reagoi protektionismin lisääntymiseen tällä strategisella alueella. Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa poistettiin seitsemän estettä.

Edellisten vuosien tapaan poistettujen esteiden määrästä **hyötyi eniten maatalous- ja kalastusala**, jonka osuus kaikista poistetuista esteistä oli lähes 60 prosenttia. Seitsemän poistetuista esteistä (viidennes) oli joko horisontaalisia tai monialaisia esteitä.

Kaavio 6: Poistettujen esteiden määrä aloittain (2020)

Kaiken kaikkiaan Euroopan komission tekemä **ekonometrinen analyysi**⁷² osoitti, että koska vuosina 2014–2019 onnistuttiin poistamaan useita esteitä⁷³, **Euroopan unionin vienti vuonna 2020 oli 5,4 miljardia euroa suurempi kuin siinä tapauksessa, että esteet olisivat vielä olleet olemassa.** Tämä EU:n 5,4 miljardin euron lisävienti on komission, jäsenvaltioiden ja elinkeinoelämän markkinoillepääsyä koskevassa kumppanuudessa toteuttamista täytäntöönpanotoimista saatu konkreettinen hyöty.

⁷² Menetelmää sovelletaan ainoastaan tavarakauppaan, eikä siinä oteta huomioon tavaroihin vaikuttavia monitahoisia horisontaalisia esteitä eikä muita kuin tavaroihin koskevia esteitä.

⁷³ Analyysi käsittää 130 estettä, jotka on poistettu vuosina 2014–2019. Tässä analyysissä voidaan määrittää määrällisesti vain tietyt esteet, erityisesti ne, jotka vaikuttavat EU:n tavaravientiin ja joilla ei ole horisontaalista vaikutusta. Analyysi ei kata vuonna 2020 poistettuja esteitä, koska esteen poistamisen jälkeen tarvitaan tiedot vähintään kokonaiselta vuodelta, jotta sen vaikutusta kauppaan voidaan arvioida.

IV.2 Valitusten tekemisen helpottaminen: keskitetty asiointipiste

Keskitetyn asiointipisteen perustaminen auttaa keskittämään ja hyödyntämään resursseja kaupan esteiden poistamiseksi Keskitetyn asiointipisteen⁷⁴, joka aloitti toimintansa 16. marraskuuta 2020, odotetaan parantavan edelleen komission vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa, kun nämä tekevät valituksia markkinoille pääsyn esteistä, kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien sitoumusten rikkomisesta sekä EU:n yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP) vaatimusten noudattamatta jättämisestä. Keskitetty asiointipiste on suunniteltu siten, että komissiolla on valituksia tutkiessaan käytössään vankka todistusaineisto, jolloin se voi toimia nopeammin ja tehokkaammin tapauksissa, joissa sen mielestä on syytä toimia. Samalla keskitetyn asiointipisteen mekanismilla ja komission antamalla ohjeistuksella vastataan monien sidosryhmien ongelmiin tunnistaa oikeat kanavat ja valitusten tekemiseksi edellytetyt tiedot sekä seurata valitusten käsittelyn etenemistä.

Keskitetty asiointipiste hyötyy myös siitä, että kauppapolitiikan pääosasto ja muut komission yksiköt, joihin mahdolliset esteet vaikuttavat, soveltavat yksinkertaisempaa lähestymistapaa esteitä koskevan työn hallinnointiin. Kaikkia esteitä tarkastellaan, mutta osa niistä asetetaan etusijalle niiden oikeusvoiman, taloudellisen tai systeemisen merkityksen ja niiden poistamista koskevien näkymien perusteella.

Keskitetyn asiointipisteen perustaminen helpottaa vankempien perustelujen laatimista

Keskitetty asiointipiste on käytettävissä Access2Markets-verkkoalustan kautta (ks. edellä III.A jakso), mikä mahdollistaa valitusten tekemisen verkossa⁷⁵. Sen jälkeen, kun keskitetyn asiointipisteen perustamisesta ilmoitettiin kesällä 2020, siihen on otettu yhteyttä yli 60 kertaa mahdollisten valitusten vuoksi, ja nämä yhteydenotot ovat johtaneet 17 viralliseen valitukseen.

Keskitetyn asiointipisteen perustaminen auttaa komissiota reagoimaan nopeammin ja tehokkaammin

Keskitetty asiointipiste vaikuttaa jo nyt merkittävästi komission esteitä koskevaan työhön. Kuten seuraavasta esimerkistä käy ilmi, oikeiden tietojen saaminen varhaisessa vaiheessa lisää mahdollisuuksia puuttua esteisiin menestyksekkäästi kaikkien käytettävissä olevien virallisten ja epävirallisten kanavien kautta.

- Esimerkki – Egypti / keraamiset laatat: Tuore esimerkki tästä on Egyptin keraamisille laatoille asettama väliaikainen tuontikielto. EU:n yritykset pystyivät uuden keskitetyn asiointipisteen avulla toimimaan toimialajärjestönsä välityksellä nopeasti ja kokoamaan valituslomakkeen ohjeiden avulla tarvittavat tiedot vain muutamassa päivässä sen jälkeen, kun Egypti oli julkaissut toimenpiteensä. Näin komissio pystyi EU:n edustuston avustuksella olemaan yhteydessä Egyptin viranomaisten kanssa varhaisessa vaiheessa muun muassa diplomaattisten yhteyksien ja kirjeenvaihdon avulla. Egypti päätti maaliskuussa 2021, kun tuontikielto oli ollut voimassa kolme kuukautta, olla jatkamatta sitä, joten toimenpiteen voimaasoito on päättynyt.

⁷⁴ Ks. toimintaohjeet (Operating guidelines): https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/form-assets/operational_guidelines.pdf

⁷⁵ Markkinoillepääsyä tai kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien sitoumusten rikkomista koskevia valituksia voidaan nyt tehdä verkossa Access2Markets-portaalin asianomaisilla lomakkeilla.

Samalla on huomattava, että kaikissa tähän mennessä tehdyissä virallisissa valituksissa on keskitytty markkinoillepääsyn esteisiin eikä vielä kestävään kehitykseen, mikä on osoitus tämän alan mahdollisten tapausten monitahoisuudesta mutta myös siitä, että elinkeinoelämän sidosryhmät tuntevat paremmin nykyisen markkinoillepääsyä koskevan työn. Komissio tarkistaa säännöllisesti keskitettyä asiointipistettä koskevia toimintaohjeitaan ja mukauttaa niitä sidosryhmien huomautusten perusteella.⁷⁶ Tämä on tärkeää, koska uudessa valitusjärjestelmässä yritysten ja muiden sidosryhmien tehtävänä on esittää mahdollisuuksien mukaan harkittuja ja hyvin perusteltuja tapauksia. Jos näin tapahtuu, komissiolla on hyvät valmiudet toimia. Lisäksi komissio pidättää aina oikeuden toimia omasta aloitteestaan (aloittamalla tapausten käsittelyn viran puolesta) sekä markkinoillepääsyyn liittyvien esteiden että kauppaa ja kestävästä kehityksestä koskevien sitoumusten rikkomisen osalta.

V. Kauppasitoumusten kahden- ja monenvälinen täytäntöönpano: riitojenratkaisu⁷⁷

Tehokas työ alkuvaiheessa täytäntöönpanon varmistamiseksi, mahdollisten esteiden ehkäisemiseksi ja todellisten esteiden poistamiseksi ennen niiden vakiintumista ovat komission täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskevan uuden lähestymistavan ydin. Tätä työtä on kuitenkin tuettava tehokkailla oikeudellisilla menettelyillä riitojen ratkaisemiseksi, ja niitä on käytettävä tarvittaessa.

V.1 Riitojenratkaisun käyttö

A. WTO:n riitojenratkaisumenettely

WTO:n riitojenratkaisumenettely on edelleen tärkeä tehokkaan täytäntöönpanon kannalta, vaikkakin pysyvän valituselimen toiminta on tällä hetkellä estetty

WTO:n riitojenratkaisujärjestelmä tuottaa riidan osapuolia sitovia **riippumattomia, puolueettomia päätöksiä**, joihin voidaan **hakea muutosta**, mikä takaa näiden päätösten **laadun ja legitimitetin**.

WTO tarjoaa toimivaksi todetun riitojenratkaisujärjestelmän, jonka avulla EU voi panna täytäntöön WTO:ssa sovitut oikeutensa, jos muut WTO:n jäsenet eivät noudata sitoumuksiaan. Kesäkuuhun 2021 mennessä EU oli käynnistänyt 104 niistä 600 riita-asiasta, jotka on saatettu WTO:n käsiteltäväksi vuoden 1995 jälkeen.

Tämän kertomuksen kattamalla ajanjaksolla **EU käynnisti huomattavan määrän riitojenratkaisumenettelyjä**. Vaikka covid-19-pandemia on väistämättä vaikuttanut WTO:n riitojenratkaisumenettelyjen keston, EU on aktiivisesti edistänyt ja tukenut WTO:n toimia riitojenratkaisumenettelyjen pitämiseksi aikataulussa, kuten paneelien kuulemisten järjestämistä virtuaali- tai hybridikuulemisina.

⁷⁶ Ensimmäinen päivitys, jossa otettiin huomioon sidosryhmien palaute, tehtiin syyskuussa, ja se on saatavilla osoitteessa <https://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/contacts/chief-trade-enforcement-officer/>

⁷⁷ Yksityiskohtainen tiivistelmä erityisesti WTO:n tapauksista, joissa EU on valituksen tekijä tai vastaaja, ja tapauksista, jotka kuuluvat EU:n kahdenvälisten sopimusten piiriin, esitetään kauppapolitiikan pääosaston verkkosivustolla julkaistavan, EU:n meneillään olevia riitojenratkaisutapauksia koskevan yleiskatsauksen ("Overview of the EU's active dispute settlement cases") viimeksi päivitettyssä versiossa (<https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/dispute-settlement/>).

WTO:n riitojenratkaisumenettelyt

- **Paneelimenettelyjä jatkettiin useissa EU:n käynnistämässä riita-asioissa**, muun muassa Turkia vastaan farmaseuttisia tuotteita koskevassa asiassa (DS583), Kolumbiaa vastaan Belgiasta, Saksasta ja Alankomaista peräisin olevien pakastettujen ranskanperunoiden polkumyöntitullien osalta (DS591), Intiaa vastaan Intian tietyille tieto- ja viestintätekniikan alan tuotteille asettamista liiallisista tulleista (DS582) ja Yhdysvaltoja vastaan tietyistä teräs- ja alumiinituotteita koskevasta toimenpiteistä (DS548) sekä Espanjasta tuotavien kypsien oliivien polkumyönti- ja tasoitustulleista (DS577).
- EU **eteni paneelivaiheeseen** kiistassa, joka koskee Indonesian nikkelimalmin vientikieltoa sekä Indonesian nikkelimalmin ja rautamalmin kotimaista jalostusta koskevia vaatimuksia. Paneeli muodostettiin 29. huhtikuuta 2021 Indonesiassa – ”Measures Relating to Raw Materials” (raaka-aineisiin liittyvät toimenpiteet) (DS592).
- WTO:n riitojenratkaisuelin valtuutti lokakuussa 2020 **EU:n Yhdysvaltoja vastaan käynnistämässä riita-asia** suurista siviili-ilma-aluksista (DS353) EU:n keskeyttämään Yhdysvalloille myönnetty myönnytykset, joiden arvo ei ylitä hieman alle neljää miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa. Sen jälkeen, kun EU oli ottanut vastatoimenpiteet käyttöön 10. marraskuuta 2020 ja EU ja Yhdysvallat olivat vastavuoroisesti keskeyttäneet vastatoimenpiteet 5. maaliskuuta 2021 neljän kuukauden ajaksi, saatiin 15. kesäkuuta 2021 aikaan yhteisymmärrys suurten siviili-ilma-alusten yhteistyöpuitteista, jonka mukaan vastatoimenpiteiden soveltaminen keskeytetään viiden vuoden ajaksi.

B. Kahdenvälinen riitojenratkaisu

Komissio jatkoi vuonna 2020 riita-asioiden käsittelyä kahdenvälisen kauppasopimusten riitojenratkaisua koskevien määräysten mukaisesti

Tämän kertomuksen kattamista 37:stä EU:n kauppasopimuksesta 31 sisältää riitojenratkaisumenettelyjä, joissa suositetaan ensisijaisesti neuvotteluilla aikaan saatavia, molempia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja. Tämä on mahdollista tapauksissa, joissa molemmilla osapuolilla on vilpitön tahto puuttua nopeasti epätasapainoon ja poistaa kyseisten sopimusten noudattamisen seurannassa havaitut kaupan esteet.

Jos vaikuttaa siltä, ettei molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun ole mahdollista päästä neuvotteluilla, kumpikin osapuoli voi pyytää riitojenratkaisupaneelin perustamista.

EU on vuoden 2018 jälkeen pyytänyt riitojenratkaisua seuraavien neljän kahdenvälisen kauppasopimuksen perusteella: **Ukrainan** kanssa tehty assosiaatiosopimus, **Korean tasavallan** kanssa tehty vapaakauppasopimus, **eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC)** kanssa tehty talouskumppanuussopimus⁷⁸ ja **Algerian** kanssa tehty assosiaatiosopimus. Vuonna 2020 ja vuoden 2021 alussa toteutettiin muun muassa seuraavat toimet:

- EU pyysi huhtikuussa 2020 Etelä-Afrikan kehitysyhteisön (SADC)⁷⁹ kanssa tehdyn talouskumppanuussopimuksen nojalla välimiespaneelin perustamista **Eteläisen Afrikan tulliliiton (SACU)**⁸⁰ kanssa käsittelemään EU:n siipikarjan viennin vastaisia

⁷⁸ EU:n ja SADC:n talouskumppanuussopimusta sovelletaan EU:n ja kuuden eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC) maan välillä. Nämä maat ovat Swazimaa, Botswana, Lesotho, Mosambik, Namibia ja Etelä-Afrikka.

⁷⁹ <https://www.sadc.int/about-sadc/overview/>

⁸⁰ Viisi SADC:n jäsentä (Botswana, Lesotho, Namibia, Etelä-Afrikka ja Eswatini) muodostivat tulliliiton.

suojatoimenpiteitä. Paneelin valintaprosessi, joka keskeytyi tilapäisesti kansanterveystilanteen vuoksi, käynnistettiin uudelleen 22. marraskuuta 2020, ja se jatkuu edelleen.

- Lisäksi komissio pyysi kesäkuussa 2020 Algerian kanssa tehdyn sopimuksen mukaista assosiaationeuvostoa käsittelemään useita tuontia rajoittavia toimenpiteitä, kuten **Algerian** autoille asettamaa tuontikieltoa. Tämän seurauksena vuonna 2021 EU:n ja Algerian välillä käytiin useita rakentavia keskustelukierroksia kaikista syyskuussa 2020 aloitetuista riidanalaisista toimenpiteistä sovintoratkaisujen aikaan saamiseksi.
- **Korean** osalta asiantuntijapaneeli antoi muun muassa covid-19-pandemiaan liittyvien viivästysten jälkeen tammikuussa 2021 päätöksensä EU:n vireille panemassa asiassa, joka koski vapaakauppasopimuksen mukaista Korean velvollisuutta ratifioida keskeiset ILO:n yleissopimukset ja ammattiyhdistyslainsäädäntöä, ks. edellä II.2.C jakso.
- **Ukrainan** osalta paneeli teki 11. joulukuuta 2020 EU:n kannalta myönteisen päätöksen asiassa, joka koski puutavaran vientikieltoa EU:hun. Ukraina ilmoitti EU:lle kirjallisesti 29. kesäkuuta 2021 edistymisestään välimiespaneelin päätöksen noudattamisessa, mutta se ei voinut ilmoittaa mistään paneelin päätöksen noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä.

Ukrainaa koskeva riitojenratkaisutapaus

Ukraina alkoi vuonna 2005 soveltaa vientikieltoa, joka koski useiden puulajien vientiä jalostamattomana puuna ja sahatavarana. Ukraina laajensi vuosina 2015–2017 tämän **vientikiellon** soveltamisalaa kattamaan **kaiken jalostamattoman puun viennin**. Koska ongelmaa ei onnistuttu ratkaisemaan poliittisilla toimilla, komissio päätti 22. marraskuuta 2018 aloittaa Ukrainan kanssa riitojenratkaisumenettelyn EU:n ja Ukrainan kahdenvälisen assosiaatiosopimuksen nojalla (välimiespaneeli perustettiin 28. tammikuuta 2020).

Euroopan komission tässä tapauksessa omaksuma lähestymistapa perustui **vahvan oikeusperustan** lisäksi Ukrainan vientikiellon **taloudellisiin vaikutuksiin**. Ukrainasta on tullut nyttemmin Kiinan toiseksi suurin (jalostetun) havupuun tuontilähde, mutta Ukrainasta tuotavan jalostamattoman puun tuonti EU:hun väheni 2 miljoonasta tonnista vuonna 2015 (14 % EU:n tuonnista) lähes merkityksettömään 2 000 tonniin vuonna 2019, mikä olisi voinut vaikuttaa vakavasti EU:n puunjalostusteollisuuden tarvitsemien raaka-aineiden saantiin.

Välimiespaneeli antoi 11. joulukuuta 2020 lopullisen päätöksensä, jossa se totesi, että Ukrainan jalostamattoman puun vientikielto oli ristiriidassa EU:n ja Ukrainan välisen assosiaatiosopimuksen 35 artiklan kanssa, jossa kielletään vientikiellot. Päätöksessä selvennettiin myös, että **asiaa koskevia poikkeuksia ei voida soveltaa**, ja hylättiin Ukrainan väite, jonka mukaan jalostamattoman puun vientikiellon oikeutettuna tarkoituksena oli suojella Ukrainan metsiä. Paneeli hyväksyi tämän perusteen vain aiemman, paljon suppeamman vientikiellon osalta, joka koski kymmenestä hyvin harvinaisesta puulajista jalostetun sahatavaran vientiä.

Tapaus havainnollistaa EU:n periaatetta **torjua päättäväisesti vientirajoituksia**, koska ne muodostavat **systemisen uhan** kansainväliselle kaupalle. Tämä näkyi myös EU:n ja muiden kauppakumppaneiden toimissa tiettyjä Kiinan asettamia raaka-aineita koskevia rajoituksia vastaan tai äskettäisessä EU:n käynnistämässä WTO:n riitojenratkaisumenettelyssä Indonesian käyttöön ottamaa nikkelimalmia koskevaa vientikieltoa vastaan (DS592 – ks. WTO:n riitojenratkaisumenettelyjä koskeva tekstilaatikko).

V.2 Välimiesten sekä kaupan ja kestävän kehityksen asiantuntijoiden luetteloiden uusiminen

Komissio pyysi joulukuussa 2020 hakemuksia välimiesten luettelon sekä erillisen, kaupan ja kestävän kehityksen asiantuntijoiden luettelon uusimiseksi sellaisten kauppasopimusten mukaisia riitojenratkaisupaneelleja varten, joiden osapuolena EU on. Kokeneiden kansainvälisten tuomareiden ja tutkijoiden muodostama valintalautakunta tutkii hakemukset ja vahvistaa ehdokkaiden soveltuvuuden nimittämistä varten.

Koska komissio on tehnyt ”sitoumuksen tasa-arvoisesta edustuksesta välimiesmenettelyissä”, se pyrkii varmistamaan sukupuolten tasapuolisen edustuksen neuvostolle esittämissään ehdotuksissa välimiesten ja asiantuntijoiden luetteloista sekä välimiesten tai kaupan ja kestävän kehityksen asiantuntijoiden nimityksissä erityisissä riita-asioissa.

V.3 Riidanratkaisun esteiden poistaminen

WTO:n pysyvän valituselimen työn pysähtyminen on johtanut siihen, että Euroopan unioni on ajanut väliaikaista ratkaisua, kunnes saadaan aikaan pysyvä ratkaisu

WTO:n pysyvän valituselimen toiminta on ollut pysähdyksissä joulukuusta 2019 alkaen sen jäsenten nimitysten estämisen vuoksi. Sen vuoksi on mahdollista, että riita-asioista ei voida antaa sitovaa päätelmää, jos hävinnyt osapuoli hakee muutosta paneelin raporttiin pysyvältä valituselimeltä, joka ei toimi, eikä suostu WTO:n sääntöjen mukaiseen välimiesmenettelyyn. Yhä useampia tällaisia asioita ei voida tällä hetkellä käsitellä, mikä vaikuttaa kielteisesti kansainvälisen kaupan toimintaympäristön vakauteen ja ennustettavuuteen. Tämä ongelma pyritään ratkaisemaan jäljempänä kuvatulla välimiesmenettelyä koskevalla väliaikaisjärjestelyllä.

A. Välimiesmenettelyä koskeva väliaikaisjärjestely

Välimiesmenettelyä koskeva väliaikaisjärjestely tarjoaa osallistujille WTO:n sääntöjen mukaisen sitovan, riippumattoman riitojenratkaisun ja valitusmahdollisuuden

EU ja ryhmä muita WTO:n jäseniä perustivat huhtikuussa 2020 **välimiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn**. Tässä järjestelyssä – johon kaikki WTO:n jäsenet voivat liittyä – osallistujat sitoutuvat siihen, että niiden välisiä WTO:n riita-asioita käsitellään välimiesmenettelyssä WTO:n sääntöjen mukaisesti, vaikka pysyvä valituselin ei edelleenkään voi toimia täysimääräisesti.

Voimassa olevien WTO:n sääntöjen perusteella **välimiesmenettelyä koskevalla väliaikaisjärjestelyllä säilytetään – sen osallistujien keskuudessa ja niin kauan kuin pysyvä valituselin ei pysty toimimaan täysipainoisesti – valitusoikeus WTO:n riita-asioissa** sekä oikeus sitovaan, riippumattomaan kauppakiistojen ratkaisuun. Näin ollen EU hyötyy suhteessa muihin välimiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn osallistujiin edelleen WTO:n sääntöjen mukaisesta, täysin toimivasta kaksipuolaisesta riitojenratkaisujärjestelmästä pysyvän valituselimen kriisistä huolimatta. Lisäksi välimiesmenettelyä koskeva väliaikaisjärjestely edistää yleisesti vakautta ja sääntöihin perustuvan kaupan säilymistä säilyttämällä tällaisen riidanratkaisumahdollisuuden siihen osallistujien kesken. Kesäkuun 30. päivänä 2021 välimiesmenettelyä koskevassa väliaikaisjärjestelyssä oli mukana 25 WTO:n jäsentä⁸¹. Niihin kuuluu merkittäviä WTO:n riitojenratkaisun käyttäjiä, joiden osuus maailman bruttokansantuotteesta on noin puolet. Väliaikaisjärjestelyyn osallistuvat WTO:n jäsenet perustivat heinäkuussa 2020 kymmenjäsenisen pysyvän välimiesten ryhmän, josta valitaan sattumanvaraisesti kolme välimiestä asiaa kohti käsittelemään välimiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn piiriin kuuluvia valituksia.

Välimiesmenettelyä koskevaa väliaikaisjärjestelyä on käytetty useissa riita-asioissa, joissa molemmat osapuolet ovat välimiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn osallistujia, koska ne ovat allekirjoittaneet välimiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn mallin mukaiset välimiesmenettelysopimukset. Näihin riita-asioihin kuuluu muun muassa EU:n Kolumbiaa vastaan vireille panema asia, joka koskee tietyistä EU:n jäsenvaltioista tuotavien pakastettujen ranskanperunoiden polkumyyntitulleja (DS591). Jos asiassa tehdään paneelivaiheessa EU:n kannalta myönteinen päätös, Kolumbia ei voi pyrkiä kumoamaan tätä tulosta tekemällä valitusta pysyvälle valituselimelle, jonka toiminta on keskeytynyt.

B. EU:n täytäntöönpanoasetuksen vahvistaminen

⁸¹ EU, Australia, Benin, Brasilia, Kanada, Kiina, Chile, Kolumbia, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Hongkong (Kiina), Islanti, Meksiko, Montenegro, Uusi-Seelanti, Nicaragua, Norja, Pakistan, Singapore, Sveitsi, Ukraina, Uruguay ja Peru.

EU:n täytäntöönpanoasetukseen tehtyjen muutosten ansiosta EU voi torjua kumppaneiden yritykset estää lopullisen päätöksen antaminen WTO:ssa käsiteltävistä tai kahdenvälisistä riita-asioista

Muuttamalla **täytäntöönpanoasetusta** EU laajensi mahdollisuuksiaan harjoittaa ja panna täytäntöön kansainvälisiä oikeuksiaan entistä päättäväisemmin. Asetuksella (EU) 2021/167 tehtyt **muutokset**, jotka tulivat voimaan 13. helmikuuta 2021, vahvistavat EU:n valmiuksia toimia kahdessa tärkeässä suhteessa.

- Ensinnäkin tarkistusten ansiosta EU voi suspendoida tai peruuttaa velvoitteensa kauppakumppania kohtaan tilanteessa, jossa kyseinen kauppakumppani rikkoo kansainvälisen kaupan sääntöjä tai sitoumuksiaan EU:ta kohtaan, jos kyseinen kauppakumppani pyrkii estämään kyseisten riitojenratkaisumenettelyjen lopullisen, sitovan päätöksen saattamisen katsomatta siihen, perustuvatko menettelyt WTO:n riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevaan sopimukseen vai kahdenvälisiin tai alueellisiin kauppasopimuksiin. Toisin sanoen tarkistukset koskevat tilanteita, joissa EU:n vilpittömässä mielessä ja parhaansa mukaan toteuttamista toimista huolimatta ei voida saada sitovaa päätöstä EU:n oikeuksien loukkaamista koskevasta kauppakiistasta. Tämä voi johtua siitä, että vastapuoli (EU:n kauppakumppani) ei ole toteuttanut tarvittavia toimia (se on esimerkiksi kieltäytynyt nimittämästä välimiehiä EU:n kansainvälisen kauppasopimuksen nojalla), tai siitä, että vastapuoli hakee muutosta WTO:n paneelin raporttiin WTO:n pysyvältä valituselimeltä, jonka toiminta on pysähdyksissä, eikä suostu WTO:n riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen 25 artiklan mukaiseen väliaikaiseen välimiesmenettelyyn. Täytäntöönpanotoimilla, jotka toteutetaan suspendoimalla tai peruuttamalla EU:n velvoitteet asianomaista kauppakumppania kohtaan, puolustetaan tehokkaasti EU:n taloudellisia etuja.
- Lisäksi näillä muutoksilla laajennetaan mahdollisten vastatoimenpiteiden soveltamisalaa antamalla EU:lle mahdollisuus toteuttaa vastatoimenpiteitä palvelukaupassa sekä eräiden teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvien näkökohtien suhteen. EU:n täytäntöönpanotoimenpiteiden valikoima on näin ollen huomattavasti laajempi ja paremmin nykyiseen tietoon perustuvaan yhteiskuntaan sopiva. Tällaisista toimenpiteistä säättäminen ilmentää sitä, kuinka vakavasti EU suhtautuu siihen, että sen kauppakumppanit noudattavat sitoumuksiaan.